

H 11-25 a
7

8

NAISTÖÖLINE

JA

NAISKOLHOOSNIK

№10-11(77-8)
OKTOOBER
NOVEMBER
1 9 3 5

SISUKORD:

	Lhk.
1. Kaheksateistkümmend aastat proletaarset diktatuuri	1
2. <i>Sonny Allermann</i> — Sotsialismi uus ere võit	4
3. <i>Selma Arro</i> — Itaalia-Abessiinia sõda	5
4. Maha sõda! Kominterni üleskutse	8
5. <i>N. Krupskaja</i> — Üleliiduline võistlus küla parema raamatukogu peale	7
6. Nõukogude lastele eeskujulikud sõimed	10
Sõnumed:	
7. <i>A. Susi</i> — Kolhoosi eeskujulik lasteaed	12
8. <i>Helene Päll</i> — Stahanovlik liikumine annab uut hoogu ja vaimustust	14
9. <i>E. Uudeküll</i> — Kuidas mind partei ja nõukogude valitsus kasvatas	15
Kindlustame rahvusvahelikku sidet.	
10. <i>H. Nabel</i> — Kuidas elavad ja võitlevad mees- ja naistöö- lised valges Eestis	17
11. <i>Lilli Kanarbik</i> — Kolm kirja Eestist	19
12. <i>S. L.</i> — Naisterahvas fashistlikul Saksamaal	22
Ilukirjandus:	
13. <i>Ark. Buchov</i> — Tütar	24
14. <i>Niina Beljavskaia</i> — Kuidas ma paraschütiga hüppasin	27
15. <i>E. Rõõvina</i> järele <i>J. Saviäuk</i> — Mari laul	28
Lastekasvatus:	
16. Arst-pedagoog <i>S. Pissareva</i> — Äрге takistage laste mängu	29
Arsti vestlus:	
17. Arst <i>L. Arharova</i> — Abordi kahjulikkusest	30
Praktilised näpunäited:	
18. <i>S. K.</i> — Kuidas aiavilja ja marju kasutada	31
<i>Kaanel: NADJA JAKOVLEVA. Kirovi nim. tehase parem paraschütist.</i>	

№ 10-11

(77-78)

NAISTÖÖLINE

JA

NAISKOLHOOSNIK

OKTOO-
BER
NOVEM-
BER

1935

Kaheksateistkümme aastat proletaarset diktatuuri

Kaheksateistkümme aastat tagasi meie maa töölisklass enamliku partei ja geniaalsete proletariaadi revolutsiooni juhtide — Lenini ja Stalini — juhtivusel võttis võimu oma kätte ja pani maksma proletariaadi diktatuuri, mis rajas aluse uuele helgele ajajärgule inimsoo ajaloos.

See suur üleilmse tähtsusega ajalooline võit on võidetud ja kindlustatud kangelaslikus võitluses proletariaadi klassivaenlaste vastu ning Lenini-Stalini partei leppimatus võitluses võõraste klasside mõjude vastu meie ridades, kontrrevolutsioonilise trotskismiga, parempoolse ja „pahempoolse“ kallakutega meie parteis, kellede püüd oli viia meie parteid õigest leninlikust teest kõrvale.

Kaheksateistkümme aastat proletariaadi diktatuuri Nõukogude Liidus — on kõige ilusamad leheküljed inimsoo ajaloos.

Nad jutustavad võitnud proletariaadi suurtest tegudest, kangelaslikust võitlusest, ennenägematu ja määratusuurest võitja loomingulikust jõust ja energiast.

Ühes kuuendikus osas maailmas, kus alles hiljuti oli kultuuriliselt ja majanduslikult madal, kerjuslik riik, — on tõusnud suur-tõustuslik esimesejärgu kultuuriga riik.

Malmisulatamises on juba meie riik esimesel kohal Euroopas. Kogu ilmas kivise toodangus neljandal kohal, nafta toodangus — teisel kohal, metallurgia alal kolmandal kohal, traktorite ehituse alal esimesel kohal.

Masinate ehituse alal olime meie kogu maailmas alles 1928 aastal viiendal kohal, aga nüüd juba teisel kohal ja Euroopas esimesel kohal.

Endise 25-miljonilise killustatud väiketalupoja majapidamiste asemel on meil nüüd organiseeritud külas 250 tuhat kolhoosi, 5 tuhat sovhoosi, üle nelja tuhande MTJ.

Meie kolhoosid andsid 1934 aastal 1 miljard puuda rohkem vilja kui üksikmajapidamised enne kollektiviseerimist.

Kuid kõige väärtuslikum kapital meie riigis on nüüd inimesed, kaadrid, kes otsustavad kõik.

Partei ja valitsus teevad kõik, et luua inimestele meie riigis terve, kultuurne, jõukas ja õnnelik elu.

Sel ajal, kui kapitalistlikkudel maadel on üle 20 miljoni töötuid, kes on määratud nälgimisele ja väljasuremisele, ei ole meil töötaolekut — seda kõige hirmsamat töötavate hulkade nuhtlust.

Üldine sunduslik algharidus, millest alati rääkis *Lenin* ja mida partei XVII kongressil seltsimees *Stalin* nimetas otsustavaks sammuks kultuurirevolutsioonis, on meie riigis kõigi rahvaste jaoks läbi viidud.

7 miljoni 800 tuhande õpilase asemel, mis oli tsaari Venemaal 1914 aastal, on meil alg- ja keskkoolides käesoleval 1935 aastal 25 miljonit last.

Ülikoolides ja tehnikumides õpivad 1 miljon 500 tuhat inimest.

Meie partei ja valitsus on tõmmanud aktiivsele poliitilisele elule ning meie riigi valmistusesse miljonid töötavad naisterahvad.

Viimastel valimistel linnanõukogudesse võtsid osa 90%, külanõukogude valimistest 80% naisterahvad.

Külanõukogu liikmeteks on valitud 330 tuhat naisterahvast, külanõukogu esimeesena töötavad 2500 naisterahvast, linnanõukogudesse on valitud 50 tuhat naisterahvast.

Nõukogude valitsus teeb kõik, et kergendada töötavatele naisterahvastele aktiivset osavõttu meie riigi valmistuslikust ning ühiskondlikust elust.

Partei ja valitsus annab iga aasta hiiglasummad lastesõimede ja lasteadeade organiseerimiseks, kuhu on juba 8 miljonit last koondatud. Ema ja laps on meil riigis suures aus ja nad on ümbritsetud tõsise hoolitsemise, armastuse ja hellusega.

Iga päevaga kindluneb üleilmne sotsialismi eelvägi — meie vägev Nõukogude Liit, kogu maailma proletaarse revolutsiooni kants.

Üleliidulisel Nõukogude viimasel VII kongressil otsustati asendada mitmeastmelised valimised otsekoheste valimistega. Mitte täiesti ühtlased valimised ühtlastega. Avaliku hääletamise asemele salajased. See otsus kindlustab veel rohkem Nõukogude Liitu — kogu tööraha isamaad, tõstab veel kõrgemale tööraha aktiivsuse.

Ainult meie maal teostatakse tõsiselt ja täielikult demokraatiat, millest aastakümned kodanlus ja tema tallalakkujad sõtsid on ainult lobisenud ja mida nüüd igalpool kapitalistlikkudel maadel kärbitakse ehk otse likvideeritakse. Saksamaal on igasugune demokraatia likvideeritud. Eestis on riigikogu laiali saadetud.

Sotsialismi võit meie maal, meie riigi mõju ja autoriteedi kasvamine rahu eest võitlemises, see kõik kindlustab maailma proletariaadi jõudu, kes võitleb Kominterni punase lipu all kapitalistliku korra lõpuliikvi hävituse ja proletariaadi diktatuuri maksmapanemise eest.

Kodanlus kõvendab terrori revolutsiooniliste mees- ja naistöölise vastu. Ainult üks Saksamaal on fashistliku diktatuuri ajajärgul tapetud 4200 töölise, areteeritud 317800 inimest, haavatud ja piinatud 218 600 mees- ja naistöölise.

Kuid ei ole seda jõudu, kes suudaks kinni pidada igapäevaga järjesti kasvavaid proletaarse revolutsiooni laineid.

Minnes seda teed mööda, mida näitas Kominterni üleilmne VII kongress, kogu ilma proletariaat vastab kodanluse peale tungimisele, kodanluse terrorile ühise proletariaadi väerinna loomise ja kindlustamisega, fashismivastase üldise rahvaväerinna loomisega, koondades kõik oma jõu otsustavale võitlusele.

Kapitalistlik, fashistlik ilm otsib kapitalismi pääsmist sõjast. On juba alanud verine raske sõda fashistliku Itaalia ja Abessiinia vahel, kus mängu on pandud miljonite töötavate hulkade elu ja saatus.

Saksamaa fashism teeb kõik, et kasutada ära käesolevat keerulist rahvusvahe-

list olukorda selleks, et alata sõda NSV Liidu vastu.

Nõukogude Liit võitleb väsimatult ja järjekindlalt rahu eest. Kuid kui sõda meile peale sunnitakse, siis vaenlased peavad tundma meie riigi vägevust, meie punaväe vahvust ja äravõitmatu jõudu.

Märkides ära meie hiiglavõitused, mida meie saavutanud 18 aasta jooksul proletariaadi diktatuuri ajajärgul, ei või meie unustada *Lenini* sõnu, kes ütles, et üheks paremaks suure Oktoobri aastapäeva pühitsemiseks on see, kui meie tähelepanu pöörame revolutsiooni nende ülesannete peale, mis veel pole lahendatud.

Aga niisuguseid ülesandeid on meil veel palju. Tuleb veel rohkem paremustada meie transporti, mis juba tuntavalt on parenenud, tuleb tõsta töövilkakust, tööomadust kõikidel valmistuse aladel. Põllumajanduses tõsta viljasaaki, edendada karjakasvatust. Tõsta nõukogulist kaubandust.

Hävitada igasugune spekulatsioon, teha nõukoguline kaubandus kultuurseks, mis vastaks sotsialismi ajajärgule.

Kõike seda oleme suutelised kätte saama sotsialistliku võistlusealusel, hulkade tõmbamisega uude kõrgemasse sotsialistliku võistluse astmesse — *stahanovlikku liikumisse*, mis kindlustab töörahvahulkade edaspidise heaolu järjekindlat suurt tõusu.

Ei tohi unustada, et „töölisel Läänes räägivad, et NSV Liidu töölisklass on üleilmse proletariaadi löökbrigaad. See on väga hea, — räägib sm. Stalin. — See tähendab, et üleilmne proletariaat on ka edaspidi valmis NSV Liidu töölisklassi jõudu ja võimalust mööda toetama. Kuid see paneb meie peale tõsised kohustused. See tähendab, et *meie peame oma tööga õigustama kõigi maade proletaarlaste löökbrigaadi auime. See kohustab meid sellele, et töötada paremini ja võidelda paremini sotsialismi lõpuliikvi võidu eest meie maal ja sotsialismi võidu eest kõigil maadel.*“

Täna, Oktoobrirevolutsiooni 18. aastapäeval, töötame meie eestlased naistöölise ja naiskolhoosnikud ühes kogu Nõukogude Liidu töötavate hulkadega seda *kohustust* enamlikult täita. Kõik endi jõu ja energia anda sotsialismi lõpuliikvi võidu kindlustamiseks.

Täna, Oktoobrirevolutsiooni 18. aastapäeval, saadame meie palavama tervituse meie Üleliidulisele Kommunistlikule enamlaste parteile, tema geniaalsele juhile, meie kallile seltsimees Stalinile, kes nii targalt juhib meie riiki, kus kõik rahvad ja ka meie eestlased oleme leidnud omale uue suure tööliku isamaa.

Kuid meie ei unusta selle juures teid, meie klassiõdesid ja vendi, kes võitlete sealpool traataeda, valges Eestis — fashistliku terrori all. Meie teame, ja see annab meile veel kahekordselt jõudu, et meie võidud on ka teie võidud ja et meie võidud kiirustavad teie võitu kapitalistliku korra kukutamise ja töörahva võimu maksmapanemise eest.

Täna, meie Oktoobrirevolutsiooni 18. aastapäeval, saadame teile, Eestimaa proleta-

riaadile, kes julgelt Eestimaa Kommunistliku Partei juhtivusel oma ridu koondab ühiseks väerinnaks fashismi ja sõja vastu, oma palavama solidaarsuse tervituse.

Maha fashism!

Maha sõda!

Elagu rahvusvaheline proletaarne revolutsioon!

Elagu proletaarne revolutsioon Eestis!

**Elagu suure proletaarse revolutsiooni
18 aastapäev NSV Liidus!
Elagu sotsialistlik revolutsioon kogu maailmas!**

Sotsialismi uus ere võit

Käesoleval ajal on Saksamaal tõusnud nisujahu hind 1,5 prots. võrra, kartuli 3,1 prots. võrra, loomaliha 9,8 prots. võrra, või 3,6 prots. võrra jne.

Teisiti see olla ei võigi, sest see valitsuse süsteem, mis seal maksev, püüab majanduslikku kriisi tööliste kurnamise ning sõja teel lahendada.

Ka valges Eestis leivatöösturid tõstavad leivahindasid. Eesti ajalehed püüavad leivahinna tõusu rukki ja nisu vähese saagiga põhjendada. Muidugi see on ainult ettekäändeks, tegelik põhjus peitub majanduslikus kriisis ja spekulatsioonis läheneva sõja puhul.

Kogu kapitalistlik ilm tõstab praegu esimesejärgu tarbeainete hindasid, mida eeskätt töörahva hulgad teravalt tunnevad. Käsikäes sellega kasvab hulkade rahulolematumus. Hiljuti Saksamaal, Berliinis Neuköllni tööliste raioonis, ühe tootluse magasinis sabas tarbeainete puuduse ja kõrgete hindade tõttu hakkas vali nurin valitsuse vastu, ärevus kasvas, peagi kostsid valjud hüüded: „Maha fashism!“ Ja rahvahulk, peasjalikult naised, tormasid magasinis rüüstama...

Kohale saadetud motoriseeritud politseisalgal oli palju tegemist, enne kui suutis naised laiali ajada. Umbes sarnast pilti näeme ka teistes kapitalistlikkudes riikides.

Sellel tumedal foonil eriti selgelt paistavad kõikidele silma meie sotsialistliku isamaa saavutused. Ainult siin meie riigis — Nõukogude Liidus — näeme täitsa vastupidist pilti. Siin kasvab järjekindlalt toiduainete hulk, siin ei tõuse, vaid järjekindlalt alanevad esimesejärgu toiduainete hinnad.

Teisiti see olla ei võigi, sest meie rahvamajandus, meie riigi süsteem on niimoodi korraldatud, et nad võimaldavad hulkadele heaolu ja rahu.

Hiljutine toidukaartide täielik ärakaotamine ja esimesejärgu toiduainete hindade alandamine on jällegi üheks uueks sotsialismi eredamaks võiduks.

Möödunud on esimene viisaastaku kangelaslikud võitlusajad. Neil võitlusaegadel tuli meil kõigis valju kokkuhoidu pidada, oli vaja kokku hoida ka tootluse alal, seda

nõudsid meie maa industrialiseerimise huvid. Klassivaenlane püüdis meie suurele tööle igalpool ja igasuguste võtetega takistusi teha. Üks tema võitlusvõtetest oli turuvahekordade mõjutamine hindade kunstliku üleskrüvimisega, spekulatsiooniga.

Et töötavaid hulki järjekindlalt esimesejärgu tarbeainetega varustada ja võidelda spekulatsiooni vastu, meie valitsus ja partei panid neil aastatel peale muude abinõude maksma kaardisüsteemi.

Sotsialismiehituse viimaste aastate hiiglasaavutused võimaldasid nüüd meie valitsusel ja parteil anda välja otsuse, mis kaotas ära kaardisüsteemi, kahesugused hinnad ja alandas esimesejärgu toiduainete hindasid.

Töörahva hulgad võtsid selle otsuse suure vaimustusega ja rõõmuga vastu.

Sellel otsusel on määratusuur poliitiline ning majanduslik tähtsus. Ta kiirustab meie rahvamajanduse edaspidist hiiglatõusu, edaspidist hindade alandamist, tõstab reaalselt töötasu ning aitab tõsta tööviljakust.

Iga päevaga kasvavad Nõukogude Liidu kaubatagavarad. Kasvab kaupade hulk turul. Ühtsete hindade alusel areneb kiiresti kaubandus. See kõik seab kaubanduse ette uued ülesanded. Möödunud on aeg, kus kaupu võis tarvitajatele mehaaniliselt jaotada. Tarvitaja ei osta nüüd enam seda, mis talle antakse, vaid seda, mida ta käesoleval hetkel vajab ja mis talle meeldib.

Kaubanduse tulevane edu oleneb nüüd sellest, kuidas osatakse tarvitajate ikka kasvavaid nõudeid rahuldada.

Sellepärast on meie üks tähtsamaid tänapäeva ülesandeid — kõik jõud mobiliseerida nõukogulise kaubanduse tõstmisele.

Külas naiskolhoosnikud peavad energiliselt aitama organiseerida laialist kolhoosnikkude kontrolli ja ise osa võtma järelevalvest kooperatiivide töö üle. Peavad kooperatiividele häid energilisi ning ausaid juhatajaid aitama anda.

Tuleb hävitada igasugune spekulatsioon ning luua kõrge kultuurne nõukoguline kaubandus. Sest meie kauplemine „on isesugune kauplemine, mida ajalugu seni ajani pole tunnud ja mida ainult meie, enamlased, nõukogulise arenemise tingimustel praktiseerime“ (Stalin).

S. Allermann

Selma Arro

Itaalia-Abessiinia sõda

Suure põnevusega jälgib kogu maailm sündmusi kaugel palavas Aafrikas. Abessiinia rahvas, kellest ennem väga vähe teati, kes aastasajandeid suurte ja vähemate rahvaste ajaloo arenemistest eemal seisnud, on oma peale tõmmanud kogu maailma töötavate kihtide, kõigi sõja- ning fashismivastaste, kõigi ausate inimeste tähelepanu. Mitte ainult abessiinlaste kangelaslik võitlus fashistliku röövmõrtsuka vastu, kes mitu korda omast ohvrast tugevam on, pole selle põhjuseks, vaid ka see asjaolu, et see sõda on maailma ümberjagamise pärast, ja et see sõda, kui teda ei lõpetata kiires korras, võib uue imperialistliku ilmasõja esile kutsuda.

Mida näitab meile senine sõjategevus Abessiinias?

Terve Itaalia sõjaplaan Abessiinia vastu olirajatud kogu selle maa kiirele valdamisele. Ta püüdis võimalikult ruttu edasi liikuda, et värskete jõududega ühe võidu teise järele saavutada ja marssida Abessiinia pealinna Addis-Abebase. Kallaletungimist

toimetati kolmest küljest korraga: põhjast, idast ja lõunast.

Lennukid pilluvad mürkgaase, surmates rahulikke elanikke, naisi ja lapsi.

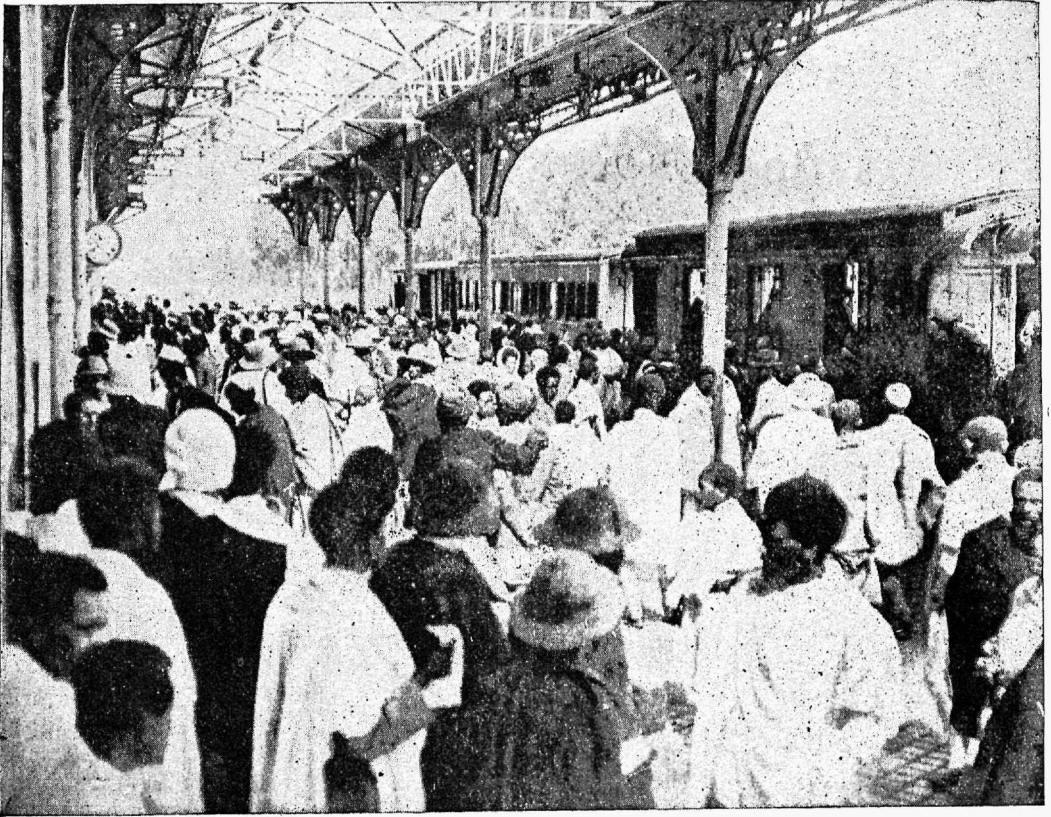
Abessiinia on mäGINE maa. Mäeahelikud käivad risti ja põiki üksteisest läbi, lahutatud sügavate kuristikude ja järskude kaljuseintega. Tankide edasiliikumiseks tuleb iga meeter maad neile selleks kõlbuliseks teha, mis suurt tööd nõuab.

Ka õhulaevastik ei saa mägedes oma hävitustööd täiel määral teha. Kitsad, rohu ja põõsastega varjatud teerajad ja inimesed, kes anereas liiguvad, ei paista õhulaurele silma. Ka suurtükiväel on mägedes raske võidelda.

Itaalia sõjavägi liigub mägedes, koledaid raskusi kannatades. Abessiinia on veevaene maa. Vett antakse itaalia soldatitele jaopärest — 2 liitrit päevas, millest kaugeltki ei jatku janu kustutamiseks. Päevade kaupa on nad pesemata, sest kallist vett tarvatakse ainult joogiks. Kivid ja okkad, mis kahe tolli pikkuseni ulatavad, lõhuvad nende

Abessiinia naisohvitser Abebe — naispataljoni komander

Addis Abeba vaksalis. Laste ja naiste evakueerimine.

riideid ja löövad sügavaid haavu. Jalanõud on lagunened. Paljud soldatid ja ohvitserid käivad ilma saabasteta, jalad ainult kaltsudesse mähitud.

Koha pealt mingisuguseid toiduaineid muretseda ei saa. Sellepärast peab alati suur toidutagavara kaasas olema. Seepärast on Itaalia sõjaväel kaasas suur loomakari, mis omakorda kiiret edasiliikumist takistab.

Niisuguste tingimuste juures juba mõlavad haigused sõjaväes, mis palju laastavamad on, kui sõjategevus ise.

Kuid on veel üks asjaolu, mis fashistidele hirmsam on kui kõik hädad kokku: soldatid ei taha sõida.

Itaalia fashistid kavatsesid Aafrika viimast iseseisvat maad ära võita Aafrika elanikkude abil. Nüüd aga näeme vastupidist. Sõdurid-pärismaalased lähevad hulgakaupa Abessiinia poole üle. Nii näiteks tulid hulgakaupa abessiinlaste poole üle Eritreast Adigrati ümbrusse saadetud soldatid-pärismaalased. Samuti olid nende väeosades ülestõusud, mida itaallased lennuväe abil maha surusid.

Abessiinia plaan on võita aega, väsitada vastast, meelitada teda mägedesse, kaugele tema tagavaradest ja baasidest. Mida kaugemale liiguvad Itaalia väed, seda suuremate raskustega tuleb neil võidelda, ning seda edukamad on abessiinlased sõjategevuses.

Abessiinia sõjaplaan on targasti välja töötatud. Ta osaline elluviimine juba nüüd kinnitab seda. See on ümberhaaramise ja partisaansõja taktika. See on ootamatu kalalätungimise ja vaenlase sõjategevuse purustamise taktika, mis suurt segadust ta ridades sünnitab. Nii näiteks tungisid 11. oktoobril Abessiinia väed öösel Aduasse ja tapsid maha kogu Itaalia garnisoni, mis koosnes 2500 inimesest. Abessiinlaste kätte langes suur sõjasaak kahurite (suurtükkide), kuulipildujate, tuhandete vintpüsside ja padrunite näol.

Abessiinlased on väga osavad kütid. Isegi Itaalia lennukid tunnevad hirmu abessiinlaste kuulide ees. Hiljuti oli sunnitud maanduma prantsuse Somali piiril itaalia lennuk, tabatud abessiinlase püssikuulist.

Ei ole ka koloniaalilm enam see, mis ta oli enne, mida ennemalt kapitalistlikud röövlid kergesti alla heita võisid. Kapitalismi üldine kriis näitab end selgelt ka käesolevates sündmustes. Abessiinia ei võitle oma iseseisvuse eest mitte üksi. Kõik, mis on sõja- ning fashismivastast, tunneb talle kaasa ja astub üles sõjategevuse vastu.

Rahvasteliit võttis otsuse vastu ära keelata Itaaliasse ja lubada Abessiiniasse sõjavarustuse, lennukite, laevade, püssirohu, lõhkeainete ja mürkgaaside sisseveo.

Pikema sõjapidamise vältel võib see Rahvasteliidu keeld ennast tegelikult ikka enam ja enam Itaaliale tunda anda. Itaalia majandus võib läbi teha ainult lühikese ning järsu röövsõja.

Rahvasteliidu võitlust rahu eest ei saa eitada, kuid ei tule ka unustada, et kapitalistlikud riigid ka rahu eest võitluses oma imperialistlikkudest huvidest välja lähevad ja üksteisega vastuolus on.

Tõelikuks rahu eest võitlejaks on ainult töölisklass, kes sammub kogu hulkade võitluse eesotsas rahu eest ja fashismi vastu Kominterni juhatusel.

Kommunistlik Internatsionaal annab kogu töölisklassile, kõigile töötavatele hulkadele, kõigile rahvastele, kes rahu eest võitlevad, juhatus ja näitab neid abinõusid, kuidas ära hoida ilmasõda, mis ähvardab lahti puhkeda.

Need abinõud on:

Ühine sõja- ja fashismivastane väerind, ühised *väljaastumised*, meelevalduste organiseerimine.

Ei ühtegi rongi ega laeva Abessiinia-vastaseks sõjaks.

„Isoleerime fashistlikud sõjasütitajad raudse võõna teineteisest“ (Kominterni T. K. üleskutsest). Hulkade hüüdsõna olgu:

„Käed Abessiinia rahva küljest! Maha imperialistlik sõda!“

„Elagu Nõukogude rahupoliitika! Elagu rahu!“

Juba enne sõja lahtipuhkemist pööras Kominterni Täidesaatekomitee II Internatsionaali poole ettepanekuga ühiselt sõja vastu välja astuda. II Internatsionaali juhid

ei võtnud vaevaks vastatagi. 7. okt. pööras Kominterni T. K. uuesti II Internatsionaali poole ühise väerinna ettepanekuga.

13. okt. tuli vastus Kominterni ettepaneku peale. Vastus oli *eitav*.

Kõigil maadel näeme juba rahva võitlust sõja ja fashismi vastu. Neapolis oli soldatite sugulaste ja tuttavate meelevaldus, kui vägesid Aafrikasse saadeti.

Itaalia kompartei tegi ettepaneku kokku kutsuda sõjavastast kongressi. Pääagu kõikfashismivastased organisatsioonid võtsid kutse vastu. Et Schveitsi valitsus kongressi oma piirides pidada ei lubanud, algab kongress oma tööd Brüsselis (Belgias).

Londonis oli 12. oktoobril suurepäraline meelevaldus Abessiinia kaitseks, mida organiseerisid kompartei ja imperialismi vastu võitlemise ühing.

Meelevaldajad kandsid plakaate hüüdsõnadega: „Aidake Abessiinia rahvast tema võitluses iseseisvuse eest“ jne.

St. Etiennes, Prantsusmaal, oli 10 000-inimeseline miiting. Kogu Prantsusmaa tähtsamates sadamates oli 24-tunniline streik sõja vastu. Norra ja Rootsi merimeeste liidud otsustasid Itaaliale sõjavarustuse laadimisest ja vedamisest lahti ütelda, samuti ka Rumeenia merimehed ja transporditöölised. Terve rida teiste maade töölisi astus võitlusesse sõja ja fashismi vastu.

Hiiglasuur mõju hulkade ülesastumiseks oli Kominterni VII kongressi otsustel. Töötavad hulgad nägid ja näevad, et ainult Komintern tõsiselt nende huvisid kaitseb, et kommunistide liin õige on. Kominterni otsused muutuvad juhtnõõrideks miljonitele.

Kominterni VII kongress oma otsuses sm. Erkoli aruande kohta andis juhtnõõrid sõja vastu võitlemiseks ja näitas, mis tuleb teha imperialistliku ilmasõja lahtipuhkemise korral. „*Kommunistid püüavad viia sõjavastaseid jõudusid, mis organiseeritud võitluseks rahu eest, võitlusele, et muuta imperialistlik sõda kodusõjaks fashistlikkude sõjaõhutajate vastu, kodanluse vastu, kapitalistliku korra kukutamise eest.*“

Maha sõda!

Kõigile töölistele ja nende organisatsioonidele! Kõigile sõja vastastele ja rahu sõpradele! Kõigile rahvastele, kes ei taha 1914—1918 a. maailma tapatalgu kordumist!

Kommunistliku Internatsionaali Täidesaatekomitee pööras Itaalia-Abessiinia sõja puhul kõigi tööliste ja ülalnimetatud organisatsioonide poole. Üleskutses öeldakse, et suurkapitalistlikkude riikide imperialistlik võitlus, eeskätt Inglise ja Itaalia võitlus Abessiinia ümber viis Itaalia fashismi pealetungimisele abessiinia rahvale. Itaalia õhulaevad pommitavad Abessiinia rahulikke linnasid ja külasid.

Inglise imperialism Abessiinia „iseseisvuse“ eest hoolitsemise kahtlase sildi all valmistab sõjale Itaaliaga Abessiinia valdamise pärast. Inglise sõjalaevastik on valmis sõjaks. Faschistlik Saksamaa püüab sõda Aafrikas kasutada Leedule pealetungimise ettevalmistamiseks. Sõda Euroopas vabastaks Jaapani imperialistide käed Kauges Idas ülejäänud osa Hiina sõjariistus haaramiseks ja eriliselt suurendas nende agressiivsust Nõukogude Liidu vastu. Itaalia fashismi sõda Abessiinia vastu võib saada uue imperialistliku sõja eelmänguks.

Kommunistlik Internatsionaal pööras juba enne sõjategevuse algamist Sotsialistliku Tööliste Internatsionaali poole ettepane-

kuga ühist tegevust avaldada sõja vastu.

Sotsialistlik Tööliste Internatsionaal ei ole siiani sellele ettepanekule jaatavat vastust annud, sest et ta oma ridades suured vastuolud on. Kuid meie oleme kindlad, et ühise väerinna poolehoidjad Sotsialistlikus Internatsionaalis teevad selleks kõik, et Kommunistliku Internatsionaali ettepanek vastu võetaks.

Komintern kutsus kõiki oma seksioone viibimata kogu töörahva võimsate sõjavastaste *väljaastumiste* organiseerimisele. Astuge kõigis ettevõtetes, organisatsioonides, ametiühingutes, spordi- ja kultuurhariduslikkudes seltsides sõja vastu välja ja organiseerige meelevaldusi. Ärge lubage mitte ühegi rongi ja laeva saatmist Itaalia sõja toetamiseks Abessiinia vastu.

Isoleerime faschistlikud sõjasüütajad raudse võõna teistest.

Käed Abessiinia rahva küljest!

Maha imperialistlik sõda!

Elagu Nõukogude rahupoliitika!

Elagu rahu!

7. oktoobril 1935 a.

(Avaldatud „L'Humanités“ 9. X.)

N. Krupskaja

Üleliiduline võistlus küla parema raamatukogu peale

Praegu partei ja valitsus pööravad eriliselt tähelepanu rahva kultuuri tasapinna tõstmisele. Igal pool ehitatakse koole, neid varustatakse õpperaamatutega, valmistatakse ette uusi pedagoogide kaadreid. Kuid tähtis on ka täiskasvanud elanikkude varustamine teadmistega. Vaja on, et kõik töötajad võiksid lugeda mitte üksnes ajalehti, vaid ka huvitavaid, tarvilikke raamatuid. Selles asjas aitavad suurel määral kaasa raamatukogud.

Viimasel ajal linnas raamatukogude asi kindlustub, raamatukogude arv kasvab, nad täienduvad heade raamatute poolest, lugemiseid on nagu murdu. Külas raamatukogu asi jääb maha, kuid on vaja, et seda mahajäämist ei oleks, vaja on, et kolhoosiliku küla elu saaks kultuurseks, rahvas saaks haritud.

Praegu võib palju kätte saada, kui ühise jõuga asi ette võtta. Sellepärast ongi kuulutatud üleliiduline võistlus küla parema raamatukogu peale, raiooni peale, mis rahvast kõige paremini teeniks raamatukoguga.

Võistlust alati 15 juulil ja kestab kuni 1936 aasta 1 jaanuarini. Võistlusesse astus juba palju organisatsioone: Rahvahariduse rahvakomissariaat, komnoorsugu, põllumajanduse rahvakomissariaat, Sovhooside rahvakomissariaat. Võistlusele appi tulevad külanõukogud, raioonide täidesaatekomiteed, ODN (kirjaoskamatusse likvideerimise selts), kirjanikud, punavägi, arvestuse organid, aitavad õpetajad, haritlased.

Tarvis on, et selle asja külge rakenduksid naiskolhoosnikud, naisnoorsugu. Raamatukogu külas on nende eluline asi.

Vaja on ainult, et see võistlus ei oleks

mingisugune ajutine, sesoonilik, lihtne hoogtöö, tarvis on, et ta jätaks kindlad jäljed, tõstaks kogu kultuuritöö külas kõrgemale astmele. Kuid selleks, et võistlus muutuks suureks, tõsiseks asjaks, on tarvilik kogu rahva osavõtt temast.

Võtame siisuguse lihtsa küsimuse, nagu kirjaoskus. Meie küla on veel vähekirjaoskaja. Nõukogude valitsuse kogu olemasolemise ajal oleme sel alal määratusuured edusammud saavutanud. Kuid kas on sel alal vähegi eneserahustamine lubatav? Muidugi ei ole. Ja ei maksa salata, kohati meil seda on.

Raamatuid võib lugeda ainult kirjaoskaja inimene. Ja kogemused on juba näidanud, et kui tõsiselt hakatakse üles seadma küsimust selle kohta, et kogu rahvast raamatukogu kasutamisele tõmmata, siis mõnedes kohtades teenitava rahva seas tuleb päris ootamata avalikuks kõrge protsent kirjaoskamatu, eriti naisterahvaste hulgas.

Raamatukogu asja arenemine külas peab tihedas sidemes olema ODN töö kindlustamisega, koolide kindlustamisega täiskasvanute jaoks.

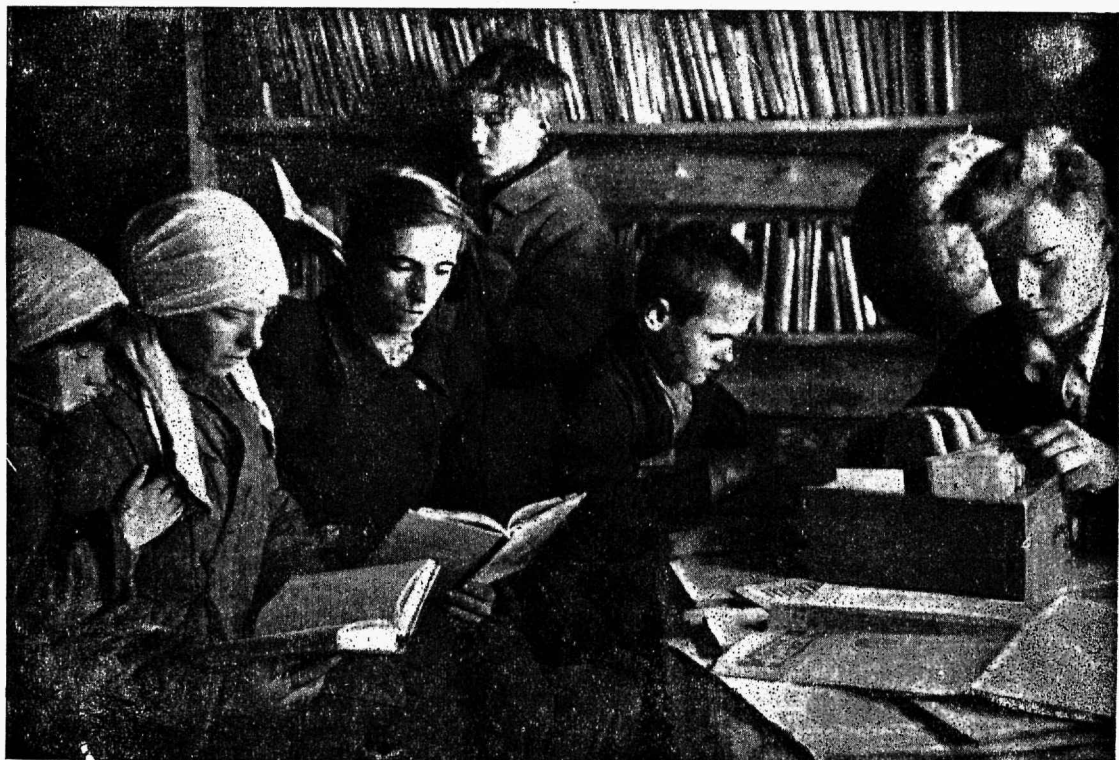
Vaja püüda, et küla raamatukogu saaks vähekirjaoskajale lähedaks, koduseks asu-

tuseks, et iga vähekirjaoskaja räägiks maa raamatukogu kohta: „Meie raamatukogu.“

Praegu luuakse ühtsat üldhariduslikku täiskasvanute kooli viie klassiga ja kursumis vastab ligikaudu mittetäieliku kesksega, kooli kursuse ulatusele. Võib astuda sellesse klassi, millele vastab ettevalmistus. Niisugused koolid saavad nüüd kahtlemata laialt arenema mitte üksnes linnas, vaid ka külas. Nad on praegu hädasti tarvili- kud külale, mis välja kistud endisest pimedusest ja umbusust.

Kuid kas võivad areneda niisugused täiskasvanute koolid, kui külg külje vastas nende kõrval ei ole küla raamatukogu?

Täiskasvanute koolid on mõttetud ilma õpilaste isetegeva tööta teadmiste omandamise alal. Ilma niisuguse isetegevuseta täiskasvanute koolidel saab olema määratu suur õpilaste väljalangemine, nad saavad kiratsema. Peab olema tihe side täiskasvanute koolide ja küla raamatukogude vahel. Täiskasvanute kool, ta vanemad rühmad peavad muutuma omapärasteks konsultatsiooni punktideks kogu külale. Vaja on, et sinna tuleks nõu küsima mitte üksnes need, kes käivad koolis, vaid ka need, kes ühel ehk teistel põhjustel koolis käia ei saa

Pihkva raiooni Shelesnovski k-nõukogu klubi raamatukogu

Täiskasvanute kooli ümber peavad igasugused ringid tekkima (ajaloolised, tehnikalised, agronoomilised jne).

Kuid kas võivad täiskasvanute koolid oletseda ja tugevneda, kui nad ei ole orgaaniliselt sidemes küla raamatukoguga, kui küla raamatukogu ei vali kirjandust tellimise põhjal ringidele, lugemiseks täiskasvanud õpilastele? Teiselt poolt, kas ei kergenda täiskasvanute kool sajakordselt küla raamatukoguhoidja tööd? Kõige tihedam side täiskasvanute koolide töö ja küla raamatukogu töö vahel on tarvilik ja mitte üksnes täiskasvanute koolidele, vaid ka teistele asutustele.

Võtame kolhooside klubide, lugemistubade töö. Nende juures on harilikult raamatukogud. Kuid peab tõtt ütlemata, paljudes raioonides on raamatukogud lugemistubades ja klubides praegu viletsas seisukorras.

Viimasel ajal on paljud raamatukogud muutunud kohaks, kus mängitakse tambretti, mängitakse balalaikat, koht, kus käiakse sees seltsimeestega lobisemas. Vaja külas lugemistubades, klubides raamatukogu nihutada esimesele kohale, panna sinna kas eriline raamatukoguhoidja ehk nõuda lugemistoa juhatajalt tõsist ettevalmistust raamatukogu töö alal. Vaja kõigiti kindlustada lugemistubades ja kolhooside klubides raamatukogu tööd. Vaja klubide ja lugemistubade raamatukogud ka siduda ODN ja täiskasvanute koolide tööga.

Praegu külas klubide ja raamatukogude juures ei ole mingisuguseid teisi ringisid, peale näite- ja spordiringide; harvasti on ka agronoomilised ringid. Puuduvad poliitilised, tehnikalised, sanitaar-ringid. Ringitöö on kitsendatud.

Massiliste raamatukogude töö niihästi linnas kui ka külas — see on töö, mis tihedalt seotud riigi elu päevaküsimustega, ümbritseva eluga, raamatukogu kasutava

rahva töö ja eluoluga. Massiline raamatukogu peab niihästi linnas kui ka maal hästi teadma selle rahva nägu, keda ta teenib.

Vaja erilist raamatukogude tähelepanu pöörata kolhoosnikkude teenimisele, ja sellele tööle vaja tõmmata kommnoorsoost naisaktiiv, organiseerides tema kaudu raamatute laialikandmist koju, organiseerides ettelugemisi töö ajal, koondades raamatukogu lugejate rühmadesse vastastikku naabruses elavaid naisterahvaid.

Kõige aktiivsemad lugejad on harilikult lapsed. Koolis on pisikene õppetööd täiendav raamatukogu, aga lastel on tahtmine lugeda. Küla raamatukogu peab võtma lapsed oma hoole alla, peab kokku rääkima õpetajaga, muretsema lastele võimalikult rohkem raamatuid, arvestama nende huvideid.

Meil on asutusi, ettevõtteid, kes hooldavad terveid raioonisid.

Vaja nad tõmmata raamatukogude võrgu tööle appi. Kultuurse hooldamise tähtsust eriti kriipsutas alla Lenin: „Kus mujal peab ta ennast väljendama, kui mitte abis küla raamatukogudele ja raamatukogude võrgu kindlustamises?“

Käesolevas võistluses eriliselt suurt osa võivad etendada ajalehed ja naisajakirjad.

Naisterahvas on kolhoosis jõuks saanud. Ta ei või kõrvale jääda võistlusest küla parema raamatukogu peale. See on ta kõige lähem asi. Tema hoolitsemisest raamatukogu eest, tema tähelepanust selle asja vastu oleneb palju.

Kallid seltsilised naiskolhoosnikud, naiskolhoosnikud-lööklased, külanõukogude liikmed, muu ühiskondliku töö lööklased, astuge raamatukogude lugejateks, astuge võistlusesse!

Viime ellu Iljitshi õpetuse — kindlustada küla raamatukogusid. Raamatukogud aitavad varustada teadmistega — viia ellu partei näpunäiteid, sm. Stalini näpunäiteid.

Nõukogude lastele eeskujulikud sõimed

Nõukogude Liit on ainuke riik, kes oma suurele lipule on kirjutanud loosungid tegelikust võitlusest inimsoo terve, rõõmsa, õnneliku põlve eest. Meie oleme ainukene riik, kes tegelikult ja nii, nagu tarvis, võitleb järeltuleva soo õnne eest.

Mitte kusagil ei ole naisterahval sarnast absoluutset üheõiguslust kõigil ühiskonna elu aladel ja perekonna eluolus, nagu NSV Liidus. Naisterahvas-traktorist, naiste-

rahvas-insener, naisterahvas-agronoom, arst, arhidektor; naisterahvas-piloot (lennumeister), paraschütist; naisterahvas-valitsuseliige, — kas on ühtki elukutset või riiklikku, valmistuslikku ja ühiskondlikku töö ala, mis naisterahvale oleks kättesaamatu või kus ta ei võiks ennast väljendada ja esimesi kohti võtta?

Ometigi on edaspidisel naisterahva ühiskondlikku ja valmistuslikku ellu tõmba-

mise teel veel mõnesugused takistused. Üks neist on — meie sõimede võrgu hulgaline ja omaduslik puudulikkus. Meil pole veel nii palju ja niisuguseid sõimeid, mis tõepoolest annaks kogu meie naisterahvaste massile võimaluse täielikult ära kasutada õiguseid, mille on neile annud proletaarne revolutsioon. Meie sõimed ei soodusta veel kõikide naisterahvaste seasdukkude soovide elluviimist: esiteks, olla päristeks, täieväärtuslikkudeks emadeks, anda sotsialistlikule riigile rikkalikku ja väärtuslikku järelsugu; teiseks, lõpuliikult kindlustuda tööstuses. Lapse sünnitamine on paljudele naistele nende olukorra tõsiseks ähvardajaks, sest kas puuduvad sõimesängid, ehk sõimed ei vasta omaduslikult kõigile nõuetele ja mitte alati ei usalda ema oma last sinna anda.

Linnades on 400 tuhat alalist sõimesängi, külas — 500 tuhat. Peale selle, külas on veel 4 miljonit hooaja sõimesängi. Kuid sellest on vähe. Ikka suuremaks kasvab töötavate naisterahvaste ja naisterahvaste-õpilaste arv, ikka suureneb ühel ajal, riigi ainelise heaolu kasvamise alusel, elanikkude sündivus. See aga nõuab ikka uute ja uute sõimede ja teiste lasteasutuste ehitamist.

Tõsi, hulga küsimus — see on määratu suurte täiendussummade küsimus, mis peavad saama ja saavad uute sõimesängide ehitusse pandud. Vastavad organisatsioonid on juba selle küsimuse praktilise lahendamise ametis. Keerulikum on lahendada omaduse probleemi, teha meie sõimed ja teised meie lasteasutused niivõrd eeskujulikkudeks, et emad mitte üksnes ei kardaks anda sinna oma lapsi töötundide ajaks, vaid et neil oleks „kahju“, kui nii võib ütelda, neid sealt ära tuua.

Sõim ei ole võõrastemaja ega õõmaja laste jaoks, vaid seesama emade lastekodu. Sõimes ei pea lapsel pahem olema kui kodus ema juures. Sõim peab andma ja võib anda lapsele rohkem, kui mõni ema võib anda niihästi hoolitsemise, kui toitumise ja arstliku järelvaatuse mõttes. Sõim, kus laps tunneb enesel pahem olema, kui kodus, sõim, kus laps kodu järele igatseb, — ei ole sõim, vaid paha „varjupaik“, ja niisugusesse sõime ei ole emad nõus oma lapsi andma.

Kui väljuda sellest põhimisest nõudmisest, mida seatakse sõimede ette, siis viimaste puudused kerkivad üles täie selgusega.

Kõigepealt kaadritest, kes on sõimede teenistuses.

Sõime kasvatusliku kollektiivi põhimiseks kujuks on arst-õde. Kuid, kahjuks, on põhimiselt selleks õde, kellel kuuekuuline ettevalmistus, kes lõpetanud lühiajalised ema- ja lapsekaitse kursused. Õde, kellel, kahe- või, seda enam, kolmeaastane arstlik haridus, — on haruldane nähtus. Erilikust „lapse“ pedagoogikust ettevalmistusest ei maksa rääkidagi.

Lapsehoidja on tihtilugu isegi kirjaoskamatu ja tal puudub elementaarne ettekujutus lastekasvatamisest. Tema hoole all on aga 18—20 last.

Lastesõimede arstidega ei ole ka lugu heas korras. Arste-pedoloogisid ei ole: Arstid-pediatrid on haruldane nähtus. Levinud on teistsugune arsti tüüp — kes jookseb sõime ühe korra 5—6 päeva tagant üheks tunniks, sest arst teenib kümnekond asutusi, kusjuures spetsiaalsuse poolest on ta tihti kas suguhaiguste arst, või silmaarst, või kõrvaarst, kuid peaaegu mitte kunagi pediatr.

Muidugi, mitte kõik sõimed ei ole niisugused. On teada sajad sõimed, mille kaadrite üle võib sõna tõsiselt mõttes uhke

Sl. Vasiljeva, Budjennõi nim. kolhoosi eeskujulik premeeritud lastesõime kasvataja.

olla. Moskva sõime nr. 21 lapsehoidja sl. Orlova, õed Vorobjevad ja Urussovskaja (sõimed nr. 94 ja 12), kes vahetamata 15 ja 17 aastat sõimedes töötavad, — on ainult esimesed ettetulnud nimed reast parematest ja ideelikumatest töolistest. Ja ikkagi Orlovasid, Vorobjevaid ja Urussovskajaid on veel väga vähe.

Võtame laste toitmise ja eriti piima küsimuse. Isegi siin ei ole alati asi korras. Asi ei seisa summade puudumises, — summad on. Küsimus puutub organisatsioonilikkusesse puudustesse. Ei ole kvalifitseeritud kokkasid; söögisedeli koostab õde, kellel kuuekuuline ettevalmistus; väga vähe on meil erilikke laste-piimaferme, ja piima ostetakse sagedasti turult tundmatute kauplejate käest.

Väherõomustav on sagedasti ka sõimede väline väljanägemine. Ljuberevski põllutöö-masinate tehase direktor sm. Muschko pani hiljuti tehase sõimede kapitaalsesse remonti üle 40 tuhande rubla. Kuid niisuguseid, nagu on sm. Muschko, ei ole palju. Suurem osa ettevõtete juhatajaid, kohalikkude organisatsioonide juhatajaid ei saa aru, et sõim on ka valmistuse tähtsam tseh, ja eelistab sõime jaoks eraldada kõige pahemad, kõige kitsamad ja kokkulisutumad ruumid. Tarassovski terasvõhosi (Aasovi-Mustamere piirkonnas) direktor Kondratjev andis sõime jaoks aken-deta ruumi... Aga Odessa oblastis Baschtanski raiooni täidesaatekomitee esimees Tshernenko võttis omavoliga lastesõime hoone tsink-katuse ära ning vedas ta ära.

Paljudes sõimedes on paha lugu ka sisseseadega. Tihti puuduvad kõige elementaarsemad asjad. Maal, kus ehitatakse bluumingud ja metro, on laste ööpott defitsiitne kaup. Rostovi vabrik „Emallpos-suuda“, kus neid potte valmistatakse, ei ole nendega omagi sõimeid varustanud.

Agaga laste pesu? Mööbel? Nõud? Mänguasjad ja pedagoogilised vahendid? Kõiges selles on samuti äärmine puudus. Milleks, muuseas, rääkida niisugustest puudustest, kui paljudes sõimedes ei ole isegi kuuma vett... Vesi on saanud defitsiitseks kaubaks. Kuid kelle jaoks? Bürokratide jaoks, nende jaoks, kes absoluutselt midagi aru ei saa ega ei taha aru saada sellest asjast, mis nende hooleks on antud.

Küsimus on täiesti selge. Määratusuured summad, mis on juba kulutatud ja saavad kulutatud sõimede ehitamise peale, lähevad vett vedama, kui tervishoiu kaitse organid ja kohalikud majanduse ja ametiühisuse organisatsioonid ei asu nagu tarvis selle tähtsama küsimuse kallale. Iga ametiühisuse organisatsiooni auasjaks on see, kui ta ettevõttes on eeskujulik lastesõim.

Eeskujulikud lastesõimed — see on kümned ja sajatuhanded uusi ja kvalifitseeritud kaadreid töötavaid naisi, naiskodanikke. Eeskujulikud lastesõimed — see on kümned ja sajatuhanded uusi, õnnelikke tulevase sotsialismi ehitajaid, Nõukogude riigi rõõm ja nõukogude naisterahvastemade uhkus!

SÕNUMID

Kolhoosi eeskujulik lasteaed

Alles on varane hommik, kuid juba koguvad lapsed Eesti-Haginski (Aut.-Kalmõkkide oblast) „Uue Ilma“ kolhoosi lasteaeda. Laste näod säravad rõõmust samuti kui juulikuu päike. Igasugused mänguasjad — puust hobused, lehmad, koerad ja kassid ootavad neid.

Pisikene kullakarva juuste ja tõsise näoga Juku laob kloppidest maja. Väike käharpaga Eedi sõidab pisikese autoga.

Ainult Aadi on mokad prunti ajanud ja nohiseb tasa, sellepärast, et ta on alles esimest päeva lasteaias, ja kõik see kihav elu on temale harjumata, kuid kaua pole ta nii. Mõõduvad paar tundi ja juba naerab ta laginal, kui Juku oma ehitatud majasse kivist kitse viib, see paneb sõrad vastu ja maja kukub kolinal ümber. Lõ-

bus on mängida puhtal põrandal ja jooksta siledal lasteaias õuel, ehk lamada päikese kiirte säras.

Kõik lasteaias toad — mängu-, söögi- ja magamistuba on puhtad ja korralikud.

Palju on mänguasju. Lapsad õpivad siin mitte üksinda mängusid, vaid ka laulusid ja teevad kehakultuuri. Punapõseline Liisi on osav deklameerija, Eedi oskab juba rehkendada, Sass laulab hästi ja kõvasti.

Kõik elu läheb kindla järelemõeldud tunniplaanile järele. Suurt rõhku pannakse puhtuse ja korra peale. Distipliin lasteaias on hea. Kõik oleneb sellest, et iga samm peal vaatab laste järele ja õpetab neid hoolas kasvataja si-

Helene Tomberg. Tunniplaan on koostatud nii, et lastel ei ole aega kasutada hullamise ja kakeluste peale. Alati on neil midagi teha — mängivad, laulavad, teevad kehakultuuri või kuulavad kasvataja mõnda huvitavat jutustust.

Söögitoas on lastele kohased väikesed pingid ja lauad, kus nad saavad maitsevat, hästi valmistatud toitu.

Söögi jaoks on puhtad, korralikud söögi-riistad, mis iga päev peale sööki korralikult tulise veega puhtaks pestakse.

Kui jõuab kätte puhketund, siis võtab lapsi vastu puhas magamistuba.

Nii magus on laste uni puhtas voodis peale jooksmist, mängimist ja lõunasööki!

Lõbusalt, kiirelt ja kasulikult möödub päev lasteaias. Ühes loojeneva päikesega sibavad lapsed koju, kus neid emad, kellel oli võimalik päev otsa töötada, rõõmuga vastu võtavad.

Värsked, roosade põskedega elurõõmsad, tugevad ja terved on lapsed. Kas ei tee see siis emadele rõõmu?

Eesti-Haginski „Uue Ilma“ kolhoosi kolhoosnikkude lapsed saavad hea ja õige kasvatus oma lasteaias ja samal ajal võivad kõik emad lõõklastena töötada kolhoosi põllul, et teha kolhoos enamlikuks ja kolhoosnikud jõukateks.

Kolhoosi juhatus hoolitseb hästi lasteaiast — varustab lasteaeda kõigega, mis vaja lasteaiast töötamise tõstmiseks.

Kirjutades „Uue Ilma“ kolhoosi eskujuulikust lastetoast, peab samal ajal alla kriiputama, et Eesti-Haginskis oleva M. T. jaama tööliste jaoks puudub lasteaed ja sellepärast nende lapsed hulguvad uulitsatel tihti hilja ööni ja teevad igasugust ulakust. Sellele küsimusele peab pöörama tähelepanu Eesti-Haginski külanõukogu ja M. T. jaama direktsoon.

Kõikidele lastele tarvis anda õige enamlik kasvatus ja kõikide lastevanemate käed tarvis selleks lahti sõlmida, et nad saaksid osa võtta meie suurest sotsialistlikust ehitustööst.

A. Susi.

Eeskujuulik lastesõime magamistuba.

„Esimese viisaastaku ajal oskasime meie organiseerida uue ehitus töö entusiasmi ja vaimustust ning saavutasime otsustavat edu... Nüüd peame meie seda asja täiendama uute tehaste ja uue tehnika omastamise entusiasmi ja vaimustusega, töoviljakuse tõsise tõstmisega ja omahinna tõsise alan- damisega. Selles seisab praegu peamine“ (Stalin).

Stahanovlik liikumine annab uut hoogu ja vaimustust

Meie Samoilovi nimeline kompveki- shokolaadi- ja biskviidivabrik on alati toidu- ainete tööstuse esirindel sammunud. Alles möödunud kvartalis saime meie Toitluse rahvakomissariaadi poolt punase lipu produktsiooni omaduse tõstmise eest. Viimastel kuudel oleme oma plaani aina ületanud.

Kuid nüüd on siiski midagi täitsa uut juhtunud. Töö kihab terves vabrikus ennenägemata kiirusega. Brigadiiride ning kõigi tööliste silmis on mingisugune uus vaimustuse tuluke.

Mis on juhtunud? Ei saa nagu isegi aru — omal kah kõik sees käärimas — ruttad, mõtled ikka, kuidas rohkem jõud tööd teha. Meeldub hiljutine koosolek, kus meid tutvustati stahanovliku liikumise- ga. Räägiti töökangelasest Stahanovist, kes oli rekordse hulga kivisütt ühes vahetuses lahti raiunud, Gorki autotehase se- past Aleksander Busõginist, kes oma töö- viljakust kahekordseks tõstnud. Peter Kri- vonosovist, Doni naudtee masinistist, kes raudteel hakanud edukalt läbi viima staha- novlikku töömeetodit ning noorest kudujust Evdokia Vinogradovast, kellele müüd töö- viljakuses juba sajad kudujad joondunud.

Seda kõike kuuldes tüksatas meis süü- tunne, et meie mitte kõike veel teinud ei ole töoviljakuse tõstmiseks ja tehnika valla- tamiseks, kuigi meie vabrik hästi töötab.

Meeldusid Stalini sõnad, mida ta Keva- del Punaväe akadeemikute väljalaske puhul ütles: „Selleks, et tehnikat liikuma panna ja teda lõpuni ära kasutada, on vaja

inimesi, kes tehnika vallutanud, on vaja kaadreid, kes suutelised seda tehnikat kõigi kunstireeglite järgi omastama ja ära kasutama... Kaadrid otsustavad kõik...“

Sel õhtul saime meie aru, et Stahanov, Busõgin, Krivonosov, Evdokia Vinogra- dova olid esimesed, kes tõsiselt ja süga- valt olid hakanud meie kalli juhi sm. Sta- lini suurt uut loosungit tehnika valluta- mises, töoviljakuse tõstmise alal sotsia- listlikule ajajärgule vastavalt täitma. See teadmine tõi ka meie töösse murrangu, tõi uue töövaimustuse, mis iga päevaga ikka tõuseb ja laieneb.

Tõstes töoviljakust, tõstame oma hea- olu, tõstame oma sotsialistliku isamaa enne- nägematu kõrgusele — kust ta saab paistma veel heledama tähena kui seni ja saab näitama kurnatutele kapitalistlikkudel ma- del teed nende lõpulukku vabastamiseks.

Stahanovlik liikumine avab uue lehe- külje meie võitluse ajaloo. Täituvad lõpu- likult Lenini sõnad, et meie peame tehnika- liselt ja majanduslikult eelsammuvatele ka- pitalistlike riikidele Euroopas ja Ameerikas järele jõudma ja neist ette minema.

Algab uus kõrgem aste Lenini-Stalini poolt mädatud sotsialistlikus võistluses.

Sellest uuest liikumisest ei tohi ükski naistöoline ega naiskolhoosnik kõrvale jääda.

Hélène Päll

Samoilovi nimelise kompveki- shoko- laadi- ja biskviidivabriku naistöoline.

Sl. Fomina, Dsershinski nim. vabriku kuduja, kes esimesena hakkas 54 tejel töötama. Sl. Fomina lõotab välja üle 1640 meetri riidet ühes vahetuses.

Kuidas mind partei ja Nõukogude valitsus kasvatas

Oma vanematest ma ei tea, sest olen leitud laps.

1907 a. mind olla leitud Sheljåbinski raudtee jaamas umbes 2—3 aasta vanuselt. Oli jutte, et keegi Eestimaalt väljarändaja olla mind 30 rubla eest ära müünud, sest tal olevat peale minu veel palju teisi lapsi olnud.

Oli kuidas oli, kuid tõsiasi on see, et ma ei tea oma sündimise aastat ega kuupäeva.

Ma sattusin kasulapseks ühte talu-
peresse, kuhu mind võeti, nagu „oma“ last, nende perekonna liikmeks ja ka nende perekonnanimele, tegelikult aga kurnati mind kui viimast taluteenijat.

Juba 6-aastaselt olin sunnitud karjas käima, aga 9—10-aastaselt kõike põllutöid (künda, äestama, heina niitma, rukist

lõikama jne) tegema, sest imperialistliku sõja ajal selle perepojad võeti sõtta ja mina jäin ainsaks tööjõuks talusse. Pere-
naine oli vana ja seegi kukkus oma käe paigast ära, nii et minul tuli isegi teda talitada. Vitsad pidin ma ise tuppa tooma ning ahju juures ära vinnutama, et need nii ruttu katki ei läheks. Kui ma aga seda ei täitnud, siis löödi mind millega-ette jüh-
tus. Ma lasin rahulikult ennast peksta ja lootsin teises ilmas paremat elu, nagu minu kurnajad mulle seda alati õpetasid. Nende kasvatuse hüüdsõna oli „liha ei seisa soo-
lata ega laps kasva vitsata“.

Üksik krundikoht, kus ma kasvasin, oli Siberis, 120 km. raudteest eemal. Võõraid inimesi nägin ma ainult eemalt, aga rääkida ma ei tohtinud nendega, ja kuigi mõni vahest minult küsis, kuidas ma elan, siis

pidin vastama, et väga hästi, sest see vastus oli mulle perenaise poolt kätte õpetatud ja peale sunnitud.

Kui juhtuti nägema, et ma kellegiga rääkisin, siis sain kohe trahvitud. Mind võis peksta igaüks sellest perekonnast, kellel aga selleks tuju oli.

Riietunud olin ma väga kehvalt. Takune särk oli suvel minu ainukeseks ihukatteks. Perepoegade vanad pintsakud olid talvel sellele takusele särgile abiks, et külm mind päriselt ära ei võtaks. Aprillist septembrini käisin paljajalu, ülejäänud aja olid mul jalas vanad poiste saapatükid, mis teistel enam kanda ei kõlvanud. Iga talvel tuli minu põlvedelt 2—3 korda nahk külmetamise tagajärjel maha.

Sarnaselt elasin ma kuni 1921 a. kevadeni. Siis oli näljaaasta. Mind kihutati majast lihtsalt minema.

Hulkusin nagu kodutu koer paar päeva ringi ilma abi-armuta. Viimaks sain ühe kulaku juurde, kes mind „armu“ poolest oma juurde tööle võttis, andes selle eest mulle kehva toitu ja viletsat riidet, aga tööd nõuti kahe eest — sulase ja tüdruku eest.

1926 a. organiseeriti meie asunduses komnoorteühing. Ma käisin tihti nendel koosolekutel.

Ma lasin kirjutada teadaande (olin kirjaoskamatu) ja astusin komnoorte ridadesse.

Komnoorteühing omas enamuses sel ajal selles asunduses koosnes perepoegadest ja -tütardest, ning minusuguseid kehvi ei olnud seal rohkem. Ma olin nende hulgas nagu üleliigne, olin kirjaoskamatu, aremattu ja viletsalt riides, mille pärast mind isegi „pätajalaks“ nimetati.

Mõni kuu peale minu noorteühingusse astumist lahkusin ma sealte jälle, sest ma ei tunnud nendes noortes seda, mida ma lootsin.

Peale selle, töötades jällegi ahne kulaku juures, suutis see mind rohkem „kasvatada“, kui ülemaloodud kulakliku mõju all olev noorteühing. Ta seletas mulle, et komnoorteühing pole sinu jaoks, aga on nende jaoks, kes ei viitsi tööd teha. Ja tõsi, sest peretütred ja -pojad ju tööd ei teinud, keda ma ülemalpool toodud ühingus nägin.

Samal õhtul, kui ma komnoorte ridadest lahkusin, sain ma juhuslikult kokku ühe vana parteiliikmega (raiooni töölisega), kes pikema jutu järel suutis mulle selgeks teha, missuguse suure rumalusega ma olin toime saanud. Mõni nädal peale seda juttu viis see parteiliige mind uuele tööle raiooni haigemajasse koristajaks.

Haigemajas töötades käisin 3 kuud õhtu-

koolis, kus ma likvideerisin oma kirjaoskamatuse. Alguses oli raske õppida, sest õppus oli vene keeles, millest vähe aia sain.

1928 aasta sügisel vanemate parteiliikmete soovitusel saadeti mind Tomski parteikooli õppima.

See algas mu elus uus helge ajajärk. Parteikooli kollektiiv võttis mind ÜK(e)P ridadesse ja kasvas minust distsiplineeritud parteiliikme.

Neil õppeaastatel esmakord oma elus tundsin elu hellusi, nagu oleks olnud ümbritsetud selle armastusega, mida mulle karm, vali lapsepõli kunagi ei olnud annud...

Kooli lõpetades olin eeskujulikimate õppurite ridades.

Parteikoolis õppimise ajal olin vahepeal külas praktilik ja töötasin suure murrangu aastal kollektiviseerimise ning kulaku kui klassi likvideerimise ajal. Esimene kulak, kelle likvideerisin, oli see, kes õhutas mind komnoorte ridadest lahkuma.

Praktiline töö, terve rida raskusi klassivõitluse ajal, kus mul tuli kahel korral isegi kulakute kuulide eest põgeneda, on mind elus nõnda palju karastanud, et ma kunagi enam ennast klassivaenlasest petta ei lase.

Kui poleks olnud Nõukogude valitsust, siis poleks ka mina seasõõgipangist kaugemale saanud, ning oleksin olnud kapitalistile liikuvaks tööriistaks, nagu seda on praegu kapitalistlikudel maal mitmed sajad tuhanded ja miljonid.

Praegusel silmapilgul õpin komülikoolis III kursusel. Olen õnnelik, et mul võimalus on omändada Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetust, mille alusel olen suuteline täitma kõiki neid suuri ülesandeid, mida seab meie ette sotsialismi ülesehitus.

Partei ja nõukogude valitsus on kasvanud sajad, tuhanded uued kaadrid, sest meie suur juht seltsimees Stalin ütles, et „kaadrid otsustavad kõik“.

See hüüdsõna on muidugi maksev ainult meie isamaal. Kapitalistlikkudes maades maksab hüüdsõna: „raha, vägivald ja kurnamine“. Seal ei hoolitseta kurnatute kasvatamise ja hariduse eest.

Olen uhke ja rõõmus, et olen oma kalli sotsialistliku isamaa tütar, kes mind kasvatanud ja hellitanud. Töotan ülikooli lõpetades kõik oma jõu ja energia anda võitlusele sotsialismi täieliku võidu eest siin NSV Liidus ja kogu maailmas. Tean, et ees seisvad veel suured võitlused.

Lääne Vähemusrahvaste Komülikooli õppur: E. Uudeküll.

KINDLUSTAME RAHVUSVAHELIST SIDET

Kuidas elavad ja võitlevad mees- ja naistöölised valges Eestis

Kui palju on tarvis Eesti töölisel töötasu saada, et ennast ja oma peret minimaalselt üleval pidada? Selle kohta avaldab „Päevaleht“ nr. 231, 22 augustil k. a. sõnumi — „Kolmeliikmelise töölisperekonna elatismiinimumi“ kohta, kus järgmist kirjutab:

„E. Töölisühingute keskliit on vastavalt inimese elutarvetele ja elumaksumusele välja töötanud 3-liikmelise töölisperekonna elatismiinimumi tabeli. Selle järgi kuuluks 3-liikmelise töölisperekonnale kuus: toitluseks 4478 senti, riietuseks 1770, korteri, kütte ja valgustuse kuludeks 1880 ja muiks kuludeks (puhtus, kultuurilised tarbed jne) 1190, kokku 9318 snt. (93,18 krooni — H. N.) Praegu on lihttöölise keskmine palk kuus 40 kr. ümber.“

Sellest näeme, et Eesti tööline peab kuus 93,18 krooni teenima, enne kui minimaalselt oma 3-liikmelist peret üleval võiks pidada. Kuid „Päevaleht“ näitab ka ära, et lihttöölise keskmine palk kuus on 40 krooni ümber.

Mida see tähendab? See tähendab seda, et kui 3-liikmelisest perest töötab perekonnas isa lihttöölisena, siis tema ei saa oma perekonnale leiva rahagi teenida. Sest E. Töölisühingute Keskliidu tabeli järele, 3-liikmelise perekonna toitmine nõuab kuus 44,78 krooni. Sellega riietusest, korterist, küttest, valgustusest ja pealegi kultuurilistest tarbetest ei või juttugi olla.

Ka siis, kui 3-liikmelisest perest kaks töötavad ja laps ehk tööjõuetu vanainimene kodus üksi peab viibima, ei suuda ka nemad kahekesi sissetulekut ja välja minekut ots-otsaga kokku viia.

Eesti vabariigis ei saa aga mitte igaüks 40 krooni kuus, iseäranis veel naistöölised. Näiteks „Eesti Statistika“ 1935 a. maikuu numbris tehakse ülevaade tööliste teenisuse kohta, kus naistöölise väiketööstuses sai ainult 14,6 senti tunnis. See teeb 8-tunnilise tööpäevaga kuus umbes 30 krooni. (1931 a. said umbes 36 kr.) Siis administratiiv-personaali alamteenijad naisterahvad said kuus 34,3 krooni (1931 a. said 41,4 krooni). Ehk a-s J. Besprosvanie tekstiilkäitises õppinud naistöölise keskmine kuuteenistus on 35 krooni. Õpilased saavad a-s Kilgase tekstiilkäitises ainult 1 kroon

päevas (Pl. nr. 63, 4 märtsil) jne. Niisuguseid fakte võib palju tuua.

Eesti töölise olukorra halvenemises on süüdi eeskätt vabariigi valitsus, kes vabrikantidele, spekulantidele ja hallparunitele igasuguseid kergendusi teeb. Hallparunitele — maatöölise kurnajatele — maksab valitsus iga aasta miljonid abirahaks. Vabrikandid valitsuse toetusel on nii julgeks läinud, et mõne aastaga mitmes kohas töölise palkasid 50 protsendi võrra alla on kärpinud ja töölise vastuhakkamistel igasugust terrorit tarvitavad, kus suletakse isegi reformistlikud ametiühingud, areteeritakse töölise juhid jne, et kurnaja täie vabadusega töölisklassilt viimase sendi välja saaks pressida. Mujalt ju saada ei ole, sest ainult sel teel kõik kapitalistlikud riigid püüavad majanduslikku kriisi lahendada.

„Päevaleht“ nr. 231, 22 augustil toob näited, et töötatöölised on kadunud, kus börsidele on järele jäänud ainult kantseleiametnikud ja need, kes pole oskustöölise ega ole ka kõlbulised püsivaks raskemaks füüsiliseks tööks. Ta näitab, et majandusolukord paraneb, et väliskaubanduse bilans on aktiivne jne, ja edasi kirjutab:

„Kui nüüd aga küsida, miks pole vastavalt majandusele intensiivsusel tõusnud töölise palgad, siis esimesel momendil näib, nagu oleksid ettevõteted osutunud ainuüksi kasusaaajaks, kuna tööliskond on jälle konjunktuuri kasust jäänud ilma.“

Tegelikult ei vasta see oletus aga tõeludele. Töölise üldsissetulek on tõusnud esiteks seetõttu, et suurtööstustes saabus lühendatud tööaeg, ja teiseks, jälle maal seepärast, et põllutöölisest oli nappus. Esimesel liigil parandas sissetulekut reaalpalga suurenemine, kuigi tunnitasu jäi endiseks, kuid teisel liigil tõusis jälle nominaalpalk.“

Sellele lisame ainult mõne fakti juurde, mis näitab nende ridade tõsidust ilma seletuseta:

1) „Rahva Sõna“ nr. 40, 25 mail teatab: Kreenholmi aastane kasu oli 33 miljonit. „Päevaleht“ nr. 210, 1 augustil toob muuseas teadaande, et Põhja-Paberi- ja Puumapapivabrikute aktsiaselts sai läinud aastal 616.973 krooni puhastkasu jne.

2) Seevaldi vaimuhaigemajja toimetati 26 juulil Järvamaalt väikekohapidaja A. Lull, kes ületöötamise tagajärjel hulluks läks, rühmates tööd teha ööd-päevad. (Pvl. 206, 28 juulil).

Paljudes kohtades tööstustes töötatakse 14—16 tundi päevas.

3) H. Gerberson kirjutab „Päevalehes“ nr. 8, 8 jaanuaril, Eesti rahvaarvu suurendamise kohta muuseas järgmist: „...Põlütöölise juures paremgi tahtmise juures siit rahvakasvu loota ei ole. Talus teenivad poiss ja tüdruk, loomulikult tarvita- vad vähem, kui naise mees sulane ühes riikliku lapsenormiga, kuna nende palga- summa suurem peab olema, et ära elada, siis keegi peremees neid juba seepärast ei palka. Kõnelemata meie talude korterioludest, kus sageli vallalised teenijadki ruumipuudusel „teiste jalus“ elama peavad, ilma ruumita, ilma õige magamisase- metagi, suvel aidas ja lakas, talvel kusa- gil kööginurgas ehk külmas katusealuses kambrikeses“. ...Varemalt liikusid abielus töölised mõisasulasteks. Praegu pole isegi seda võimalust“.

„Kuidas linnades lood on perekonna- nimistel korterisaamisel, on üldiselt tut- tav“.

4) „Päevalehest“ nr. 198, 20 juulil loeme, et „läinud nädala kestel on Tallinna jaos- konna kohtunikud tõstnud üüri mittemaks- mise pärast korterist välja 40 üürnikku. Neist elas enamuse Vene-Balti ja Bekkeri tehaste asenduses“.

Siit nägime: kas ettevõtted saavad kas- sid? Kas töölise sissetulek on tõusnud reaalpalka suurenemisega? Kas maatöölise- l on nominaalpalka suurenemine? Iga fakt lükkab ümber Eesti töölisklassi olu- korra paranemise.

Niisuguseid sõnumeid töölise olukorra kohta võib määratupalju ette tuua, kuid needki näitavad ilma kommentaariata, mis- suguses olukorras on Eesti demokraatliku vabariigi töölisklass.

Siia võib veel juurde lisada paar sõnu- mit, mida toob „Töölise Hää“ nr. 2, kui- das ettevõtjad püüavad töölise õigusi maha teha.

A-s Eesti Siidi tekstiilkäitises, kus vee- ruarikuul võeti juurde meestöölisi *palgata*, kuni vabaneb mõni koht. Reservtöölisi hoitakse töölise hirmutamiseks, et kui keegi julgeb midagi nõuda, siis on kõhe teda võimalik lahti lasta ja silmapilkselt uus tööline asemele panna. Opilastele palka ei makseta, sest direktor vastab alati; „Mul pole neid tarvis, nad ise päluvad jumalakeeli töölevõtmist ilma tasuta“.

Ennem makseti pensioni töölisele (nagu Narva Kreenholmi vabrikus), kui see oli 25 aastat vabrikus töötanud, nüüd nõu- takse, et tööline töötagu enne 35 aastat, kui tal õigus nõuda pensioni. Viimasel

ajal aga püütakse vallandamiste puhul va- baneda neist töölisest, kes hakkavad jõudma pensioni ikka. Nii tehakse ka kõi- kides teistes vabrikutes.

Niisuguses olukorras peab eesti tööline elama ja töötama ning oma peret üleval pidama.

Järeldused on niisugused, et töölistel on võimata niisuguses olukorras edasi elada. Töölisklass on sunnitud oma igapäevaste elunõuete parandamiseks ise samme as- tuma, abi ei ole temal mujalt kusagilt oodata. See töölisklassi aktiivsus näitab päev päevalt kasvu. Seda tõendab streigi- liikumise suurenemine Eestis.

Ei pettus, ei terror ega ametiühingute bürokraatlikkude juhtide taktika eesti töö- liste peale enam ei mõju. Kui Tallinna king- seppade streiki taheti maha teha, nagu „Uudisleht“ nr. 57 kirjutab: „Mõned koos- olekust osavõtjad arvavad, et praegu pole veel kohane aeg tööseisakut ette võtta, sest pühad on ees. Kas peab laskma perekonda pühade ajal nälvida.“ Siis sel- lele vaidles ägedalt vastu kingsepp Konsa. Ta ütles: „Oleme senini nälginud, jõuame nälgida veel. Praegu on aga paras aeg ja võib olla nädala pärast muutub olukord“.

Tallinna kingsepad kuulutasid streigi ja see 16-päevane streik lõppes töölise võiduga.

Kui läinud aastal oli Eestis kokku 17 streiki ja umbes 10 nõudmist ilma strei- gita, siis käesoleva aasta esimesel poolel on olnud juba 20 streiki, peale selle rida töölise nõudmisi ilma streikideta.

Suurem osa streikidest on lõppenud töö- liste võiduga.

Ühesmeestöölistega võtavad streigiliiku- misest osa ka eesti naistöölised. Naistöö- lised võitlevad sama visadusega ja on distsiplineeritud nagu mehedki.

Läinud aasta streikidest võtsid osa: Kreenholmi saeveskis 30 naistöölist, kes nii visalt vastu panid, et saeveski juhatus ähvardas naistöölisi vallandada ja nende asemele tööle panna mehi, kes jõu pool- lest on tugevamad ja rohkem võivad tööd teha. Narva Kreenholmi vabriku 2178 töö- list nõudsid tööpäeva lühendamist, kuid see nõue lükati tagasi suurte tellimiste tagajärjel. Narva kalevivabriku ja Narva linavabriku töölised nõudsid palgakõrgen- dust ja nende nõue rahuldati.

Käesoleva aasta esimesel poolel oli nais- tööliste streikijate protsent samuti suur. Siin streikisid: Sindi kalevikudumise osa- konna töölised halva korra ja uute töölise juurdevõtmise pärast, sest uute juurde- võetud töölisega tahab vabriku valitsus

lahti saada vanadest töolistest (Pvl. nr. 153, 4 juunil).

Streik lõppes 6 juunil kokkuleppega. „Päevaleht“ nr. 162, 14 juunil kirjutab, et 14 juunil algas Sindi Kreenbalti siitsi kirjakudumise osakonna 120 töölise streik. Nendega ühinesid veel 12 töolist lõngade värvikojast ja 5 kette-määrijat.

Töötasu tõstmise nõudmisele lisaks esitati streikijate poolt nõudmisi, et vabrikuvallitsus vallandaks ühe streigimurdja, kes asus tööle. Peale selle nõuavad töölised ühe palgaarvestaja-ametniku vallandamist, sest ametnik ei talita õiglaselt ja erapooletult tükitööde tasu väljaarvestamisel. 17 juunil vabriku vallitsuse poolt vallandati kõik streikijad.

See vallandamine aga ei läinud nii kergelt läbi kui vabriku juhatus arvas.

„Uudisleht“ 18 juuni numbris kirjutab, et 18 juuni hommikul puhkes Sindi vabrikus üldstreik, mis tingitud 116 palgakõrgendust nõudva töölise vallandamisest a-s. Kreenbalti kirjakudumise osakonnast. Streikijaid on 1200. Peale selle streikijad nõuavad palga kõrgendust.

Kolmepäevase üldstreigiga sunniti vallandatud töölisi tagasi võtma, kuna palgakõrgenduse küsimust hakkas tööinspektor lahendama.

11 mail alustasid 250 Tallinna naisrätsepat streiki, nagu „Päevaleht“ nr. 129, 11 mail kirjutab. Tööseisaku põhjuseks on äärmiselt madalad töötasu normid. Kevad- ja suvimantli valmistamise eest saab tööhankija 6 krooni. Töölisele aga õmbluse eest maksab 3 kuni 3.50 krooni. Töölised nõuavad mantli õmblemise eest 4.25 krooni ja kollektiivlepingut.

12 mai nõupidamisel otsustati mitte

mingil tingimusel alla anda, vaid oma nõudmiste juurde lõpuni kindlaks jääda.

Ja tõesti, Tallinna naisrätsepad jäid oma nõudmiste juurde kindlaks.

„Rahva Sõna“ 18 mail kirjutab: Tallinna naisrätsepad, laagritöölised, asusid tööle. Streik lõppes tööliste võiduga palga suhtes, kuna ettevõtjad olid sunnitud 30 protsendi ümber palka tõstma.

See streik näitab naisterahvaste distsipliini kasvu, sest streik kestis 6 päeva, kaotsi läks kokku üle 1500 tööpäeva, kuid võit oli kindlustatud ja streigimurdmist ette ei tulnud.

Streigiliikumise kasv ja tööliste distsipliini näitavad, et fashistide ja sotsfashistide püüded, — millele kaasa aitavad ametiühingute bürokraadid, — kaotada streigid, lämmatada töölisiikumine, üldse ei kannavilja, vaatamata fashistliku terrori ja ametiühingute bürokraatide äraandliku poliitika peale.

Vastuoksa, iga päevaga kasvab tööliste teadlikkus. Ühisväerinna küsimus on üks põlevam päevaküsimus.

Kasvab jõudsalt ühisväerinna liikumine sotsialistlike noorte seas ja reformistlike ametiühingutes.

Viimasel ametiühingute kongressil käesoleval aastal reformistlik juhatus kukutati läbi.

120 delegaadi hulgast hääletasid ainult 18 vana juhatuse poolt.

Eesti tööliklass, Eestimaa Kommunistliku partei juhtivusel, ühisväerinna taktikaga ühendab ühes kõigi teiste maade proletariaadiga oma ridu otsustavaks võitluseks kapitalismi, fashismi ja sõja vastu.

H. Nabel.

Lilli Kanarbik

Kolm kirja Eestist

Elli ei püsinud enam raamatute juures istuda, sest ilus suveõhtu meelitas välja. Ta hakkas ennast ümber riietama, kui ukse alt kiri sahnal tuppa pisteti.

Elli võttis põrandalt kirja, seda silmitsedes hüüdis ta rõõmsalt: „See on ju vanaaegne käest!“

„Kiresti kiskus ta ümbriku lahti ja hakkas lugema:

„Ei! Sain Eestist kirja ja kohe kolm korruga. Ühe unupojalt Jaanilt, teise tä-

dilt ja kolmanda vennalt. Need kirjad saavad sind huvitama, sellepärast saadan nendest kirjadest sinule ärakirja. Unupoja kiri on tädi ja venna kirjadele vastand, mille sisu on järgmine:

„Kallis tädipoeg!

Miks sa enesest enam elumärki ei avalda. Nii väga oléks tahtnud sinust teada ja kuulda. Selle pika aja jooksul on siin mõndagi juhtunud, mida nüüd pajatama hakkam. Elame sellesama maa-

tüki peal, kus ennegi, kuid maad on juurde antud. Nüüd on 24 tiinu ja eluhooned on küla lähemale paigutatud. Mul on kaks sulast, üks neist on keskkooli haridusega. Tädid elavad oma saunas edasi, ka neile anti maad kivimurrust juurde. Tädid käivad meil tööd aitamasa teha, vastutasuks annan neile oma hobuseid kündmiseks.

Kohalikud elanikud on asutanud noorteühingud, millel ka oma tugev patsunakoor on. Minagi, kui muusikast huvitatud, käin 8-dat aastat puhumas.

Vend Anton elab Tallinnas, on raudteeametnik. Temaga juhtus 22. aastal õnnetus. Armus õhtukooli õpilase A. N-ga, see aga hakkas üleaisa lööma. Nii tuli tüli, kus sõnad enam ei aidanud, vaid tuli revolver tarvitusele võtta, ja ta surmas ainsa kuuliga oma kallima, mille eest neli aastat tuli istuda... Praegu on meil nime eestistamine. Ka mina tahan võtta omale uue nime. Tädid on oma endise nimega rahul, ütlevad, et see olla neil ükskõik, kes neile nime on pannud ja et nemad võida selle nimega surra...

Elli lasi kirja langeda. Tal tõusis viha selle kaupmehe poja, tiseda faschisti vastu, kelle isa tööliste ja kehvikute käest nõõritud kopikatega omale varanduse kokku ajanud, mispärast talle ka küla lähedalt paremast põllumaast maad juurde anti. Nüüd uhkustab veel sellega, et ta vend töölise tütre ära tappis sellepärast, et see ta himude orjaks ei tahtnud hakata.

Elli tundis seda noort energilist tütarlast, kellel suur tung oli edasi õppida. Vanematel polnud võimalik teda toetada. Ta töötas päeviti juhuslikkudel töödel ja õhtuti õppis õhtukoolis. Anton tegi ettepaneku, et ta koolist ära tuleks, mida see kuuldagi ei tahtnud ja sellest tekkiski tüli. Seda nimetab see faschist „üleaisa löõmiseks“.

„Lontrused“, ütles Elli poolvaljuht ja hakkas vennä kirja edasi lugema.

„Elli! Jaan kirjutab minule sellepärast niisuguse kiitusekirja Eestimaa elust, et ma 20 aastat Eestist ära olen ja viimasel ajal Nõukogude Liidu lõunaraionides elan, arvates, et ma ei tea, mis Eestis tehakse. Sa ju kirjutasid minule, et Eestis koolidega õige halb lugu olla. Algkooli suletakse ja õpetajad on ilma tööta, millest nende endi ajalehed kirjutavad.“

Kuid nüüd loed, mis tädi kirjutab ja

mis piltlikult Eestis klassidevahekordasid näitab.

Kallis õepoeg!

Kui sinu kirja kätte saime, olime nii rõõmsad, et unustasime seks minutiks kõik hädad ja viletsused. Meie oleme juba vanaks ja viletsaks jäänud, aga eks pea oma viletsat elu edasi elama, olgu ta nii räbal kui on. Elame selles väikeses saunahurtsikus ikka edasi. See on ka nii viletsaks jäänud, et mis taevas, see kaelas, enam ei jõua teist parandada. Riigi maakorraldaja käis moodipärast kaks korda järel vaatamas ja üles kirjutamas, aga mis meil sest kasu oli. Natuke anti põldu kivimurrust juurde, aga karja- ja heinamaad netu. Ühest kohast rabast anti 3 tiinu, aga sealt pole muud võtta kui hammusta sammalt ja rüüpa vett peale. Sellest ei küsi keegi, kas sealt midagi saad, aga osta, — võta raha kust tahad, kuid maksma pead. Kui ei osta, siis võta oma lagunenenud hütt selga ja kõnni. Neli vakamaad on meil põldu, aga selle kivirägastiku pealt ei jatku toitu 3 inimesele ja lehmale. Ja sedagi maad sunniti meid endile päri-seks ostma. Kui meie ükskord siit maailma näitelavalt lahkume, siis ehk maetakse meid sinna ostetud maa peale, nagu isa Abrami Mamri tammikusse. Seal oli ehk pehme mustamulla maa, kuid meil on kivirägastik, kus augud valmis, muudkui lükka sisse ja aja kivipuru peale, pole kaugemale vedamist ja hauakaevamist.

Jäägu lobisemine, räägin oma „suurest“ majapidamisest edasi. Lehm on juba vana ja hakkasime uut kasvatama, see on veel väetikene. Ei tea, millega neid kahte üleval pidada. Talveks korjame heina taluperemeeste soonurkadest, suvel nopime rohtu teekallastelt ja põllupeenardelt, vahel saame taluperemeeste käest sõimata. Otsa Mihkel lõi Annele suure teibaga vastu sääri, aga selle peale ei saa vaadata, kui tahad hinge sees hoida. Iga kevade on põllukünniga päris häda, peab käima taluperemehe palumas, kes põlluraasukese hobusega üles künnab, sellele tuleb mitmekordselt maksta. Ühe hobusepäeva eest tee 3—4 päeva suvel heina- ja viljakoristuse ajal. Vahel maksame ka rahaga. Ühesõnaga, meie elu on siin ligadi-logadi.

Kirjutage ikka meile endi elust. On niigi palju rõõmu, et teil seal hästi läheb.“

— Jah, tädike, teie elu on tõesti ligaloga, — mõtles Elli ja jatkas venna kirja lugemist.

„*Õde!* Eks olnud kirjad üksteisele vastandid. Esimene räägib oma kulaklikust majapidamisest, 24 tiinust maast, mida võõra tööjõuga harib ja mille pealt kehvikud aitavad vilja ja heina koristada. Teises räägib kehvik oma neljast vakamaast põllulapist, mida sunniti kivimurrust ostma ja mille eest tuleb kümme korda rohkem töötada, enne kui mõne pihutäie vilja saab. Nüüd toon mõned näitlikud kohad venna kirjast:

Kallis vennas!

... Võtsin naise onu käest liivapealse A. talu pooletera peale, mille peal kahekesi ööd kui päevad töötame, et neljahingelist peret toita. Sellest väiksest sissetulekust pean pool onule andma, kes käd taskus jalutab. Lapsed on veel väikesed, nendest abi ei ole...

K. metsad on kõik maha raiutud, sealt müüakse maad. Ka minul on mõte sealt kannurägastikust maad võtta ja põldu juurida, saaks kartulidki omast käest, et ei pruugiks oma tööpäevast pool teisele anda. Ehk jõuan selle maalapikese kuidagi välja maksta...

Tütar käib koolis, on hea õppiija. Tal on tahtmine peale algkooli lõpetamist edasi õppida, kuid selleks võimalust küll ei ole...

Elli ei suutnud edasi lugeda. Kiri libises sõrmede vahelt lauale, kurgus nagu midagi pigistas. Ta tõusis üles ja läks akna juurde, mille najale toetudes mõttes välja vaatas.

Tal meeldus jutuaamine „Uue Tee“ naiskolhoosnikuga sl. E..., kes rääkis:

„Ma olin kulaku teenija, tööd pidin ööd kui päevad tegema. Väljas teiste noorte hulgas ma ei käinud, isegi häbenesin neid. Koolis ei ole ma tundigi käinud. Kui algas kollektiviseerimine, ma nütsin, ei tahtnud kolhoosi astuda, sest kulakud rääkisid kolhooside kohta õudseid juttusid. Külänõukogu kutsus mind välja ja seletas mulle kolhoosi heast elust, kuid ma ei uskunud. Viimaks astusin ikka kolhoosi, kuid ise tundsin hirmu. Peagi nägin aga, et kolhoosi töö ei ole nii kurnav, kui kulaku juures. Mulle anti lehm ja aiamaa, mille peal ma omale kapsaid ja muud juurvilja kasvatan, mul on siga ja lehm, nüüd tunnen ennast inimesena. Mind valiti külänõukogu ja kolhoosi juhatause liikmeks ja juureviljasektsiooni juhatajaks. Tunnen vastutust kolhoosi majapidamise eest, sest see

on ka minu majapidamine. Ma ei ole enam nii arenematu kui enne, kolhoosi arenemisega arenesin ka mina. Talvel tahetakse mind aianduse kursustele saata. Ma ei uskunud, et kolhoos võib kulakute teenijate ja kehvikute elusse sarnase muudatuse tuua ja nendele niisuguse elu luua, mida ma nüüd ise tunnen.“

„Ja siin kinnitatakse maa kolhoosidele pärisomanduseks, mille üle kolhoosnikud peremehed on, aga seal, Eestis, spekulierivad härrad fashistid maaga. Kes maa eest välja ei jõua maksta, võetakse maa käest ära ja müüakse jälle edasi, nii pigistatakse kehvemal talurahval viimane verepiisk välja,“ — mõtles Elli laua juurde tagasi minnes.

Laua peal puutus talle silma esimene kiri. Vihaselt võttis ta selle ja pigistas ta pihus kägarasse.

„Siin laulad sa Eestimaa kuldsest elust, fashistide lõbusatest noorteühingutest ja pasunakooridest, aga kus on tööliste ja kehvikute noored?“

Elli silma ette kerkis minevikupilt Eestis. 1921 aasta kevadel Noorproletaarlaste ühingu sulgemine, ühingu aktiivsemate tegelaste areteerimine, mille järele oli noorproletaarlaste ühing sunnitud põranda alla minema ja seal tööd jätkama. 1922 aasta kevadel sm. V. Kingissepa tapmine, sellega ühes noortööliste Selma ja Juuli Teimannide, 18-aastase Vilhelmine Klementi ja Helmi Niinebergi areteerimine. Kaks esimest mõisteti kodanlise kohtu poolt eluajaks kivimüüride vahele. V. Klementi piinati vangikongis surnuks. Niineberg pääsis siis, kui üksteist aastat oli oma paremat nooruseaega niisketes kongides ja kartserites mööda saatnud, kuhu ta oma tervise jättis.

1924 aasta jaanuarikuus Üleeestimaaline tööliste ja kehvikute kallal toimepandud rüüstamine, 150 tööliste ja kehvikute areteerimine, keda mõisteti eluajaks ja kümneteks aastateks niiskete türmimüüride vahele piinale. Eluajaks mõisteti türmi ka noornaistöölistes Leena Laid, Elfriide Morgenson ja kooliõpilane Olga Künnapuu.

Sama aasta sügisel korraldati kodanluse poolt verepulm, kus tapeti sajad töölistes ja kehvikud. Nende hulgas jällegi noori, isegi lastele ei antud armu.

Faschism saatis tööliste ja kehvikute noorte ühingu Seamäe rappa, Valdeki metsa ja kruusaaukudesse, kuid nende asemele kasvasid jälle uued, kes jätkavad tapetud seltsimeeste tööd.

Elli ärkas neist kurbadest mõtetest, mis esile kutsusid need kolm kirja.

Toas tundus umbsena. Ta väljus. Uulitsale astudes puhus pehme tuuleõhk paitavalt vastu nägu.

Uulitsat mööda, lõhnavate pärnade all edasi sammudes kuulis ta eemalt elurõõmsat laste laulu ja varstigi ilmusid uulitsanurga tagant pioneerid, kes spordiülikondades, seljakotid seljas, kolonnides, laulu saatel, vahvalt vaksali poolt marssisid.

Elli jäi seisma ja vaatas neile järele, kuni nad silmist kadusid. Jällegi meeldus talle töölislaste elu valges Eestis.

„Seal on neil õppuse, spordi ja elurõõmu asemel mure, nälg ja peavarjuta elu. Seal peavad nad ägedat võitlust parema tuleviku eest, aga siin sammuvad Nõukogude Liidu elurõõmuküllased lapsed, Stalini pioneerid, kes on vahetuseks eelkäijatele ja kes saavad abiks olema kapitalistlikkudes riikides võitlevatele noortele selleks, et ühiselt uut helget tulevikku luua.“

Saksamaa revolutsioonilikule proletariaadile meie vennalik tervitus! Elagu Saksamaa kangelaslik kommunistlik partei!

Naisterahvas faschistlikul Saksamaal

Endine Saksamaa keiser Vilhelm, seesama, kelle revolutsioon 1918 a. troonilt kõrvaldas, ütles, et naisterahvas peab teadma ainult neli „Kd“: Kinder (lapsed), Kirche (kirik), Kleider (riided), Küche (köök).

Selle naisterahva väikekodanliku ideaali, mis piirdub ainult kodukolde hoidmises, kasutasid fachistid edaspidiseks töötavate hulkade töötasule ja elutasemele pealetungimiseks.

Oma võimule tulekuni lubasid hitlerlased laiadele hulkadele, et kui faschistid võtavad võimu oma kätte, — ei saa enam majanduslikku kriisi olema, kaob ära töötaolek, saabub üldine õitseage. Kuid kohe, kui võim oli haaratud, näitas faschism oma tõelikkude nägu, pannes maksma kõige reaktiivsemate finanskapitali kihtide terroristliku diktatuuri.

Riigiaparadis olid juhtivad kohad antud suurematele kapitalistidele, nagu Tissenile ja Kruppile. Faschistid ajasid laiali ja keelasid ära kõik tööliste organisatsioonid, likvideerisid vabrikukomiteed ja kollektiivsed lepingud, andes töölised vabrikuomanikkude täieliku meelevald alla. Nad sunnivad töölisi vägise faschistlikkudes organisatsioonidesse astuma. Nad tapavad, piinavad, hoiavad koonduslaagrites tuhandeid revolutsioonilikke töölisi, iseäranis julmilt kiusates Saksamaa kangelaslikku kommunistlikku parteid, kes on sügavasse põranda alla aetud.

Töötajate elu on järsult halvenenud. Töötasu on vähendatud, tööpäeva pikendatud, viiakse läbi jöhkraat kapitalistlikku ratsionaliseerimist. Töötalekut ei likvidee-

rita, vaid vastupidi, see kasvab. Faschistlik Saksamaa relvastab end kõvasti. Praegusel ajal on ta Euroopas sõja peadõhtajaks ja valmistab avalikult sõjale NSV Liidu vastu.

Faschistid, kes pole suutelised töötaolekut likvideerima, otsustasid naisterahvast valmistuslikult töölt kõrvaldada, et tema asemele meesterahvaid võtta.

Kuid naisterahva väljaviskamine valmistusest on ainult manööver. Käesoleval ajal on Saksamaal tööstuses ligemale kolmi miljonit naisterahvast, s. t. nende arv pole vähenenud. Ühedelt valmistusaladelt tagandatakse naisterahvaid, kuid teistesse — sõja ja keemiatööstusesse võetakse neid suurel hulgal, iseäranis noori tüdrukuid.

Selle faschistliku manöövri tulemuseks on veel suurem üldise töötasu alandamine: kui vallandatud naisterahva kohale võetakse meesterahvas, siis temale maksetakse palka naisterahva alandatud töötasu järele ehk suurendatakse töönormi. Vallandades naisterahvaid tööstusest, maskeeruvad faschistid suurte sõnadega, et nemad „päästavad naisterahva ja näitavad talle tema tõeliku eesmärgi“.

„Seda mõtlesid punased välja, et naisterahvas tahab vabrikus töötada. See kõik pole õige... Mugav kodu, armas mees ja õnnelikkude laste kari seisab naisterahva südamele kõige lähemal... Olla naiseks ja emaks — vaat kus on tema eesmärk ja rööm“, — räägib faschist Rosten. Nürnbergi faschistide kongressil ütles Hitler, et Saksamaa naisterahvas ei vaja „ärarippumatust“ ja tema programmis peab olema ainult üks punkt — lapsest. Riigi

majanduslik ja vaimlik elu „peab piiramatult ja jagamatult kuuluma meesterahvale, sest sugude vahe ise näitab seda, et naisterahvas pole suuteline väljaspool kodu töötama ja et tema on määratud kodukolde jaoks“, — nii teatas propagandaminister Göbbels. Naisterahva ülemaks ideaaliks kuulutab fashism „kasvatamise abielule nagu elukutsele“.

Sajad tuhanded naisterahvad on väljaetud tehastest ja vabrikutest. Abielus naisterahvastele on keelatud palga eest töötada. Naisterahvale on lõpulikult suletud kohtuasutused ja riigi juhtimine. Kolmanda impeeria esimese riigipäeva 500 saadiku hulgas, kes kõik on rahvussotsialistid, pole ühtegi naisterahvast.

1934 a. andsid fashistid seaduse välja — tagandada noorsugu kuni 25 aastani. Ligemale 600 tuhat tütarlast, kes lõpetasid koolid, peavad minema koduteenijateks, töötates terve aasta tasuta, ainult söögi eest.

Ja ainult sõjatööstuse alale tõmmatakse naised ja tütarlapsi tööle. Neid aetakse vägise naiste sundtöölaagrisse. Ainult ühes raioonis — Berliin-Brandenburg — oli möödunud aasta veebruarikuul 34 nais-sundtöö laagrit, aga Saksamaa kõigis 13 raioonis on mitusada nais-sundtöö laagrit.

Fashistid seadsid sisse n. n. „põllumajanduse aasta“. See ettevõte on väga kasulik mõisnikkudele ja kulakutele: nad saavad maksuta tööjõudu töötutena, keda muudetakse maksuta sulasteks ja taluteenijateks. Peale tasuta põllutööde sunnitakse naisteinijaid sporti tegema, maastikkudes orienteeruma, sõjakäikudel marsima, sanitaarkohuseid täitma, „teadust rassidest“ ja ajalugu õppima.

Naisterahvalt võetakse ära õigus hariduse saamiseks. Tuntavalt on vähenenud naisüliõpilaste arv (mõnedes osakondades kaks korda) ja tütarlaste arv keskkooli vanemates klassides. Fashistid ütlevad, et

Ülestõusu verine mahasurumine Filippiinide saartel. Mahalastute sugulased otsivad omaksete laipasid.

Saksamaa üliõpilaste hulgas saab tulevikus ainult 10% naisterahvaid olema. Enne ülikooli astumist peavad tütarlapsed ja noormehed kuus kuud sundtöölaagrites töötama.

Saksamaa fashistlikus naisajakirjas kirjutab Elsa Schubert: „Esiteks, peab andma kool teadust rassist, perekonnast ja päritavusest. Peale selle peab tütarlaps kokakunsti, muusikat, majapidamist õppima“.

Naisterahvaid aetakse vägise rahvussotsialistlikusse naisühingusse, kus on juba 7 mln naisterahvast. See organisatsioon on ehitatud sõjaväe rünnakrühmade tüübi kujul.

Kuid naisterahvaste hulgaline tagandamine töölt ei vähendanud töötute-meeste arvu. Majanduslik kriis ei läinud nõrge-

maks. Selle eest kasvab kerjuslikkus tööliste hulgas, alaneb kultuurtase. Prostitutsiooni arenemine on võtnud ennenägemata laialise kuju. See pole ime, sest naisterahvad, keda vallandati nagu selleks, et neid asendada meestega, jäeti ilma mingisuguse abita töötaoleku korral.

Seal, kus naistöölised on veel tööstusse alles jäetud, ekspuuteeritakse neid julmilt. Kapitalistliku ratsionaliseerimise abinõusid viiakse naistöölise seas suuremal määral läbi kui meestöölise hulgas.

Faschistid püüvad võimu juures verise terrori abil. Tuhandete piinatud, hukkamõistetud, laagrites vaevejate seas pole vähe naisterahvaid. Saksenis ja Vürtembergis on naisterahvastele erilised koondu-laagrid organiseeritud. Seal piinatakse neid, vägistatakse, tihti tapetakse. 13. märtsil 1933 a. türmi kartseris tapsid rünnakrühmlased naiskommunisti Erna Knoti, linnanõukogu liikme. 24. märtsil 1933 a. „põgenemise katse“ pärast lasti maha naiskommunist Arbets, naistöoline. Novembrist 1933 aastast saadik istub Berliini naistürmis kommunisti Steinfurdi naine — Elsa, kelle mehe rünnakrühmlased maha lasksid. Peksudest, halvast vangimaja toidust ja kartseris istumisest on Elsa Steinfurd tiisikushaigusse haigeks jäänud. Kuid faschistid ei taha teda vabastada ehk haiglasse paigutada. MOPR organiseeris protesti-hoogtöö Elsa Steinfurdi kiire vabastamise loosungi all.

Vaatamata julmile tagakiusamisele Saksamaa tööliklass, kompartei juhtimisel,

ühise väerinna taktikat tarvitades, peab visa võitlust faschistliku ikke vastu. Kompartei lõi tugeva põrandaaluse aparaadi, annab välja hulga illegaalseid ajalehti ja lendlehti, juhib tööliklassi võitlust. Selles kangelaslikus võitluses läheb Saksamaa naisproletariaat käsikäes meesproletariaadiga.

Berliinis Grassmanni metallitehases taheti vallandada 50 naistöolist. Kommunistlik rakuke lasi välja lendlehe, milles ähvardas streigiga, ja naistöölisi ei vallandatud.

Edukalt läks läbi naistöölise väljaastumine AEG'i (Elektri üldkombanii) ühes töökojas Treptovis, kus välja kuulutati itaalia streik töötasu alandamise protestiks. Naistöölise eeskujule järgnesid vähepalgasaajad teistest töökodadest. Et mitte streiki lasta korrata, oli direktatsioon sunnitud töötasu kõrgendama.

„Osrami“ elektrilambi-vabrikus Berliinis tõstis palkade alandamise teade suurt meelepaha. Üks naistöoline konveieri juures ütles: „Kõige parem on töö seisma jätta.“ Silmapilk jäid kõik konveierid seisma. Palkade alandamist ei saadud läbi viia.

Nii elavad ja võitlevad nõukogude Saksamaa eest töötavad naisterahvad faschistlikul Saksamaal. Heleda tuletornina paistab neile Nõukogude Liit, kus ehitatakse klassideta sotsialistlikku ühiskonda, kus naisterahvad võtavad osa sotsialistliku ehitustöö kõikidest aladest.

S. L.

ILUKIRJANDUS

Tütar

Ark. Buchov

Liisi suhtus meesterahvastele suure nõudlikkusega. Välised head küljed üksi ei rahuldanud teda. Talle oli näiteks arusaamata, miks seatakse seinale Leo Tolstoi pilte, kuigi sel mehel on nii pikk habe, et isegi unenäos võib hirmutada. Ehk jälle: käib mamma pool niisugune lendur — onu Kostja. Räägitakse, et ta mõelnud mingi masina välja, väga naljaka nähtavasti, sest see masin olla isegi õhust kergem. Aga kellele on niisugust masinat tarvis, mida isegi ära võib puhuda? Ja ta olla kuskil lennanud ja talle antud selle eest kaks korda orden. Kuid rohkem ei osanud ta midagi. Missugune andetu. Klaverit mängis ühe sõrmega. Kui ta jutustas lõvidest, siis ei sõõnud nad ini-

mesi, vaid ainult mõirgasid. Kammi peal mängis ta isegi halvemini kui tädi Mari, kuigi viimane naisterahvas on ja isegi hiiri kardab. Tuttavatega käis onu Kostja ümber järelmõtlematalt ja isegi haavavalt. Võttis kahe sõrmega patsist kinni, tõmbas endale lähemale ja suudles ninaotsale.

Mammaga ei oleks ta muidugi julenud nii talitada, sest mamma on täiskasvanud ja lühikeste juukstega, kuid Liisiga on ta seda teinud mitu korda. Kuueaastased tütarlapsed andestavad aga niisugust ülevõlpidamist harva.

Sellest siis tuligi, et kui mamma Liisilt ettevaatlikult küsis, mida ta sellest arvab, kui nii juhtub, et onu Kostja tema uueks papaks saab, vastas Liisi kõrvalepoiklevalt:

— Papaks ta kõlbab, aga külaškäikudele ära teda endaga kaasa võta. Ta pole huvitav.

Ja et arusaadavam oleks, lisas juurde:

— Kui meesterahvas.

Märkamatuult naeratas mamma, suudles ilma igasuguse põhjusega Liisi kõrva ja küsis uuesti:

— Aga oled sa näinud huvitavaid mees-terahvaid?

— Olen, — vastas Liisi kuivalt, — haige jalaga onu neljandast korterist on huvitav. Ta oskab kõik. Jänestest jutustab. Kuidas nad järv-ookeanis ujusid. Oskab haukuda nagu koerad öösel. Onu Vasja, seda sa ei tunne, on kah huvitav. Ta oskab kaartisid käes ära peita. Ja hoovil elab rätsepp, see liigutab kõrvu.

Mamma oli noor, värske, ja tal olid meeldivad lõhnaõli aroomid, kuid saladust pidada ta ei osanud. Ta lobises kõik onu Kostjale välja ja see läks millegipärast kurvaks ning hakkas suitsetama, üks pabeross teise järele.

— Raske laps, — ütles ta sosinal mammale, — ei tea, kuidas talle juurde minna. Ei oska selle publikumiga rääkida.

— Armastad teda juba, Kostja? — küsis mamma erutatult.

— Ah, olgu peale, — kohmas onu Kostja, — eila nägin bulvaaril samasugust, patsikesega, mõtlesin — Liisi, lähenesin talle nagu idiot...

Ja mamma vaatas onu Kostjale otsa sama õrnalt, nagu Liisile, siis kui teda magama aetas.

Mõne päeva pärast tuli mamma kusagilt ühes onu Kostjaga, mõlemad rõõmsad, lilledega, alles ostetud pakkidega ja ütles:

— Vaata, Liisi, see on sinu uus papa. Ütle talle tere.

— Tere, onu papa Kostja, — sosistas Liisi viisakalt ja puhkes endalegi ootamatult nutma. Talle paistis äkki, et see kõrge tugev inimene võttis talt mamma ära ja tema on nüüd siin toas ülearune.

— Aga mina ostsin sulle ühte-teist... Asju... — algas onu Kostja arglikult juttu, märgates Liisi pisaraid, ja algas ostude lahtiharutamist.

— Vaata, Liisi, see on nuku sulle. Näed, pigistab silmad kinni. Ja näed, kui pigistad, siis piiksub. Kõvasti piiksub?

— Kõvasti, — kinnitab Liisi viisakalt.

— Teda vaja naba pealt pigistada.

— Aga näed, hobune. Vaata, missugune saba... Suur...

— Saba, — nokutab Liisi pead, — suur. Ja Liisi viis nuku nurka.

Lootusetult ohkas onu Kostja ja vaatas mamma otsa.

— Ei oska, Veera, ei tule välja.

Ja sosistades lisas juurde:

— Ei armasta mind. Ma ei meeldi talle. Isegi sinuga oli kergem.

Sel õhtul kõlistati mitu korda telefoniga. Räägiti mingist projektist, sooviti onu Kostjale õnne. Mamma oli väga rõõmus ja ümises kogu aja laulda, aga onu Kostja istus süngelt ja vaatas vahetevahel altkulmu Liisi poole. Öösel sosistas ta millegi üle kaua mammaga ja tuli põles kaua.

Hommikul sõitis auto onu Kostjale järele. Teda oodati asutuses. Ruttu lõpetas ta kohvijoomise ja vaatles, kui Liisi biskviiti kohvi sisse kastis.

— Tundsin kord ühte jänest, — ütles ta ootamata, Liisi poole mitte vaadates. — Küll oli tugev jänest. Otse hirmus. Rebaseid peksis.

— Aga kuidas ta peksis? — pöörab Liisi sinisilmad jutustaja poole.

— Aga nii, — vastab onu Kostja rõõmustades, — kui näeb rebast, annab talle kohe vastu kõhtu — ja kõik.

— Kuidas annab?

Liisi räägib telefonil. — Foto-etiüd

— Kāpaga ikka. Üks kord isegi pures rebase saba āra. Teda kartsid metsas kõik.

— Aga tema?

— Tema muidugi ei kartnud. Hunt tuleb, aga tema istub pōōsa taga ja naerab. Ausōna.

— Sul on aeg minna, Kostja, — ütleb mamma sõbralikult. — Autojuht tuututab juba teist korda...

— Praegu, kohe... Aga nāed, tuleb see-sama jānes, aga māgra istub aia āāres. No mis ta seal jälle tuututab?..

— Māgra tuututab?

— Ei, Liisi, autojuht. Vaat, istub see-sama māgra ja vōbiseb... Aga meie jānes, kui vōtab kepi ja...

— Kostja, — segab mamma uuesti vahele, — ei ole ikka ilus hiljaks jääda. Sōida.

— Kohe, kohe... Kui vōtab kepi ja kui tormab māgra kallale... Tead, Liisi, kui tagasi tulen, siis jutustan sulle kõik.

— Jutustad?

— Ausōna. Ega ma mõni suli ole, et petan.

Kuni tema tagasitulekuni māngis Liisi rahulikult, kuid kuulatas millegi pārast igat kella koridoris. Onu Kostja tuli tagasi ruttu ja jälle uute pakkidega. Riidest lahti vōttes kōsis mammalt:

— Noh, kuidas on?

— Ootas, — naeratab mamma. — Kogu aja kōis koridori vahet.

Onu Kostja rōōmusteles ootamatalt ja algas ükskōikselts juttu:

— Nooja-noh, kus meie siis pooleli jāt-sime? Ah māgra juures jah. Noh, vaata, kui jānes annab talle kepiga, aga see — metsa.

— Jooksis āra?

— Āra jooksis jah. Aga metsas elas karu. Rāpane niisugune, vana, ja suitsetas sigareid. Selle karu nimi oli Jūri. Noojah, jookseb siis māgra tema juurde ja rāāgib...

— Pea kinni, — ütleb Liisi asjalikult, — ma istun sulle sülle. Ainult āra maha pilla. Sa ei oska veel syles hoida.

Mamma lāks magasinini ja tuli tagasi alles tūki aja pārast.

— Ootasite mind? — kōsib ta kōbarat peast vōttes.

— Kās sa siis kaua olid? — imestab onu Kostja. — Aga meil lāks aeg tāhelepanematalt. Saime huvitava teemi.

Siis istus ta kōnet kirjutāma. Onu Kostja ei osanud kōnelda. Homme aga taheti tema auks pidu teha ja tema pidi kōnelema.

— Rāākida on raskevōjtu, — kaebas ta ohates mammale.

— Rebastel on kah raske rāākida, — kinnitas tema juttu Liisi.

— Māgradel samuti, — kinnitas onu Kostja.

— Āra sega papal kirjutamist, — ütles mamma karedalt.

— Mina ei sega, ma ainult tahaksin teada.

— Mida sa tahaksid teada?

— Huntidest. Kas huntidel valutavad hambad?

— Valutavad, — vastab onu Kostja paberit kōrvale pannes. — Kōvasti valutavad. Nendel vanad hundiemad kisuvad valutavaid hambaid vālja. Puuokstega. Kas on huvitav?

— Vāga. Vōta mind jälle sülle. Mul on siit halb kuulata.

— Papal on tōō, Liisi, — vangutas mamma pead.

— Kūllap jōuan, — vastas onu Kostja. — Tahad kuulata, ma jutustan sulle veel, kuidas orav kana ostis?

Kella ūheteistkūmneks uinus Liisi onu Kostja syles. Ta ise viis uinuja voodikesele ja silus oskamatute sōrmedega roosal tekil.

Hommikul sōitis onu Kostja mingile vastuvōtule. Mamma oli rōōmsas erutuses ja pistis talle puhta taskurāti tasku. Liisi aga ütles nagu muuseas:

— Āra mulle midagi osta, āra viida aega magasinides, tule rutem tagasi. On tarvis jutustada.

Onu Kostja oli terve pāeva āra. Mamma oli tāna kodus, kōis tihti telefoni juures, tānas mingisuguste õnnesoovide eest ja pani Liisi vara magama.

Hilja tuli onu Kostja koju. Tuli tuppa kikkivarbil.

— Noh, jutusta, rāāgi, mis seal oli? — uudishimustelles mamma.

— Kas magab juba? — kōsis tuleja pettunult, peaga eesriide poole noogutades, mille taga oli Liisikese voodi.

— Magab. Noh, jutusta.

— Praegu kohe. Kas juba ammu uinus?

— Ammu, ammu. Kas teed tahad?

Ākki kuuldus eesriide tagant unise lapse hāäl:

— Papa, ae. Papa.

Ootamatust ūllatusest pillas onu Kostja paberossi.

— Mulle paistab, — ütles ta tasa, kohmetanult, — ta nimetas mind papaks.

— Sind, sind muidugi. Mine siis suudle teda pealegi, kui muidu kuidagi ei kannata...

Mamma istus kaua laua āāres ja luges õhtust ajalehte. Esimesel lehekūljel oli onu Kostja pilt, suur, halvasti trūkitud ja nii vāga erutav.

Eesriide taga aga kuuldus valju vaimustatud sosin:

— Aga mida karu siis tegi?

— Mis karul ikka muud, kui vōttis tal sabast kinni ja tassis koopasse.

— Aga mida jänes ütles?
 — Naeris.
 — Kuidas?
 — Niisugust peent naeru, nagu kõik jäneseid.

Tee jahtus. Kellaseier astus üle kahe-teistkümnest. Ettevaatlikult astus mamma eesriide juurde ja ütles käskivalt:

— Magama, magama, lapsed...

Sel ööl nägi Liisi unes, et tema juurde tuli hunt, mitte sugugi kole, ja küsis õunakooki. Temast mitte kaugel magas pikakasvuline tugev mees tugevas tervislikus unes. Homme räägib temast jälle kogu riik. Kodumaa. Ja peale selle on tal veel see, millest ta kaua hoolikalt salaja unistas. Tal on tütar.

Kuidas ma paraschütiga hüppasin

Ükskord õhtul istusime tüdrukud üheskoos ja lugesime ajalehte. Aga ajalehes oli Niina Kamneva näopilt ja jutt sellest, kuidas ta paraschütiga hüppab. Loeme ja räägime: „Vaata’ kus tubli tüdruk, mitte niisugune nagu meie — ainult volle-bolli platsil hüppamegi.“

Siin tuli meie juurde brigadiir, näitab ajalehe peale ja naerab: „Vaata’ kus ikka Niina. Kohe näha, et Kamneva, aga mitte Beljavskaja...“

Ma ka hakkasin naerma. Räägin:

— Ju vist sellel Niinal on parem brigadiir. Muretses lennuki, paraschütid, instruktorid ja õpetas hüppama. Oleks meil niisugune brigadiir, küll ka meie hüppaksime. — Naljatan muidugi. Vaatame, brigadiir võtab taskust mingisuguse paberi ja räägib tõsiselt:

— Aga kui piirkond annaks meile instruktorigi ja lennuki ja paraschüti... Kas hakkaksite hüppama?

— Arvate, et ei? — räägin, — kui õpetatakse, — hüppaks ka.

— Hää siis küll, hakkamegi õppima. Osoviahim annab meile kõik. Ja mina, tüdrukud, olen teiega.

Niiviisi meie naljatasime, jutt muutuski päris teoks. Raske oli alguses uskuda, et hüpped lennukilt — on ka meile kättesaadav sport. See on raskem kui „GTO“ ehk Voroschilovi laskuri normide andmine. Need normid andsin ma ammugi ära, kuna laskmises olin kõige parem kolhoosis, parem kui poisid. Aga siin on hoopis teine asi. Sest missugune on siin sisseseade! Ja vaata’ sulle sisseseade. Noh, päris vedas.

Ringi kirjutasiid meist mõned inimesed. Aga hüpetele valmistusiid neli: brigadiir Griischa Velitschko, kolhoosnik Vihljantsev ja meie, kaks tüdrukut — Prohorova ja mina. Kõik läbi ja läbi sportlased.

Jõudis viimaks kätte päev, millal meid lubati hüpata. Meie emad läksid juba hüppamise juttudest hulluks, riidlesid,

kas maailm lõhki. Aga Vihljantsevil isegi neli last ja naine, kes kisendab: „Kelle hooleks sa meid jätad!“ — ja lugu otsas! Küll Vihljantsev seletas ja seletas talle — tema ajab aga ikka oma joru. Noh, ja tuli siis meil hüppamise päeva omaste eest saladuses hoida, et nad rahutuks ei läheks.

Aga pean tunnistama, et ma isegi olin natukene ärritatud. Ma ei kartnud, ei. Aga meeoleolu oli iseäralik. Kõrgendatud.

— Sa ei hüppa, Niina — vangutavad mõned tüdrukud pead.

— Kardad!

— Eks vaatame, — vastan mina.

Ja näe, olengi lennukil. Esimest korda elus. Vaatan alla — inimesed nagu putukad. Aga maakoha tunnen kõik. Seal on tee, mis linna läheb, seal vanad tööstusettevõtted. Pärast hakkasin lenduri peale vaatama. Ta annab mulle märku. Tõusen üles ja lähen välja tiivale. Ja jälle nimelt vaatan alla — mitte teragi ei hakka pea ringlema! Just nagu külas lehtlas. Lendur annab jälle märku: et hüppa! Ma hüppasingi. Arvutlesin mõned sekundid — ja haarasin rõngast kinni. Kui siis tõmbab mind — ja pea kohal läks lahti valge langevari. Vaatan — ma lendan... Mõtlen ise, et kuhu ma langen maha? Et kui ometi elektri juhetele ei langeks. Kisun lõhki — siis on kahju. Hakkasin jalgu õõtsutama, nagu õpetati, ja libisesin langevarjuga kergesti pärituult.

Laskusin maapinnale toredasti. Sõideti autoga mu juurde, aga mina kisun paraschütti kokku.

Samuti hästi hüppasid ka Prohorova, Velitschko ja Vihljantsev.

Aga õhtul saatsime Niina Kamnevale kirja ja uhkusega teatasime temale, et tema julgele hüppele järgnesid „Esimese Mai“ küla tüdrukud — kolhoosnikud.

Niina Beljavskaja

Esimese Mai nimeline kolhoos (Grosnõi raloon, Tshetsheno-Inguschetia, Põhja-Kaukaasia piirkond)

Naisinsener — piloot sl. Levdanskaja

Mari laul

(Uuest helipildist „Puhkusel“, mida valmistatakse ordenikandjas vabrikus „Lenfilm“. Juhataja Juhanson.)

Ma tahan noorust niisugust,
mis julge kõige ees,
mis hõõgaks jõudu, tugevust,
mind kannaks kõrgustes,

ja et kõik kõrged õhuteed,
kus ial tüürin ma,
mul oleks selged, kui kõik need,
kus tuln'd mul kõndida.

Ma tahan, et mu kõrvu tuul
a'aks vile, kutsuks mind,
et kangekaelne lennuk-ruun
mul lendaks nagu lind.

Et käed mul oleks tugevad
ja silmad terased,
et lendurina kaitsta maad, —
mul soovid tulised.

Ma tahaks sarnast kallimat,
kel kütkestuks mu meel,
kes tiivustaks mind armsamat,
kui liuglen õhuteel,

et tõuseksin, kus külm on karm,
kus pilvevine hall
ja teaksin, et ju minu arm
mu üle uhke all.

Vene keelest *E. Rõdvina* järele *J. Savva*nk

LASTEKASVATUS

Ärge takistage laste mängu

Neljaaastane Miku istub põrandal. Kord puistab ta tuletikke tikutoosist välja, kord paneb ta neid ükshaaval toosi tagasi. Jälle puistab välja, jälle laob sisse. Ja igakord, ilma et vanemad inimesed seda märkaksid, püüavad väiksed sõrmekesed midagi isemoodi teha. Ta on kibedasti ametis: vaja on, et tikud langeksid nii, nagu Miku tahab, aga mitte nii, nagu nendel enestel hea on.

Aga isa tuli täna koju mitte niisugune väsinud, nagu alati. Ta on heas tujus ja on Miku järele igatsema hakanud. Ta tõstis poja põrandalt üles, haaras kaenlasse ja hakkas teda suudlema. Kuid Miku tahab praegu tikud toosi panna ja ei taha hoopiski suudelda. Ta hakkab isa käte vahelt välja rabelema, siputab jalakesi, pöörab näo kõrvale, tõukab käekestega isa ära. Kuid isa on Mikust tugevam, ja laps, oma jõuetust tundes, hakkab nutma.

Isa sai haavatud, sest ju nii väga tahtis ta Mikuga mängida. Ta pani poja põrandale ja ütles lahtvalt: „Oi missugune pahur sa oled!“ Võttis põrandalt tikutoosi, pani tikud sinna sisse ja andis Miku kätte.

Kuid Miku hakkas veel kangemini nutma: miks isa pani tikud toosi, tema ise ju tahtis seda teha.

Järeldus: isa oli süvenenud oma meeleolusse ja ei tunnud poja meeleolu, ei arvestanud sellega. Täiskasvanud inimesed tihtilugu suhtuvad lastesse, kui asjadesse, kui lõbustuse vahenditesse, unustades ära laste seaduslikud soovid ja nõudmised.

Isa juhtis poja tähelepanu ta töölt kõrvale, aga see arendab lapses edaspidisele töösuutele väga kahjulikku hajameelsust. Lõpuks, isa vägivald, olgugi et see lahke oli, kutsus esile poja vastupanu, mis ärrituseks ja vihaks üle läks, aga see viib selle juurde, et laps muutub kergesti ärritatavaks. See, mis lapses sagedamini esile kutsutakse, see ka tugevamini kinnitub tema iseloomus.

*

Kümnekuune Kata on piltide vaatamisega ametis, aga viieaastane Peedu laob kuubikuid kokku. Kuid tuli külaline, ja ema tahab oma lapsi näidata. Ta võttis Kata kätele ja sundis teda näitama külalisele „kõik, mis ta oskab“: käekesega õhusuudlust tegema, ütleva „mamma, anna — anna“, näitama, kus on Katal ninakene, suukene, kõrvakesed... Siis tuli Peedu kord. Ema jutustas Peedust, kui tark ta on, kui andekas, kuidas ta eila naabri Viluga maadles ja temast üle sai; laskis poega peast salmisid lugeda. Esiti Peedu ei tahtnud hakata salmisid lugema, vaid tahtis kuubikuid laduda, kuid talle meeldis see, et võõras tädi teda kiitis. Ja hiljem, kui ema juurde tulid külalised, siis Peedu jättis oma tööd kõrvale ja püüdis külaliste silma all olla. Ta oli vahetpidamata ema ümber, segas suuremaid inimesi oma küsimustega, mida ta mitte sellepärast ette ei pannud, et teda vastused nendele küsimustele huvitasid, vaid sellepärast, et külaliste tähelepanu enese peale tõmmata.

Siin on näide sellest, kuidas täiskasvanud inimesed lapsi oma mänguasjadeks teevad. Kui lastest jutustada nende juuresolekul, kui neid teha üldise tähelepanu keskpunktiks ja lasta neid näidata oma oskusi, siis harjuvad lapsed kõike näitamiseks tegema ja muutuvad edevateks ja kuulsuseahneteks inimesteks.

Arst-pedagoog *L. Pissareva*

Väikene Laine Tuul on täna väga tõsine. — Foto-etüüd

ARSTI VESTLUS

Abordi kahjulikkusest

Selleks et kunstlikult katkestada rasedust, teha aborti, on vaja eriliste riistade abil laiendada emaka kaela, et lootele ligi pääseda.

Kui kael on laiendatud, pistetakse emakasse terav metallriist, mille abil eemaldatakse loode ühes kestadega. Abort on üks kõige raskematest hirurgia operatsioonidest. Näiteks, mao ja maksa operatsioonid tehakse nägemise kontrolli all. Hirurg näeb, mis ta teeb. Abordi operatsiooni korral aga toimetab arst kobamise järele.

Sellepärast on abordil tihtilugu rasked tagajärjed — emaka läbitorkamine, mille tagajärjel naisterahvas jääb rasketesse suguorganite haigustesse, ja isegi sureb. Kui ettevaatlikult ka ei laiendaks emakat arstiriistaga, ikkagi tekivad temas lõhed, mis kutsuvad esile naisterahva elule kardetavad verejooksud, aga paremal juhtumil tekivad armid.

Peale abordi, mis isegi väga osava käega tehtud, jääb emakas alati vigastusega, mis edaspidi võib mitmesuguste haiguste näol ennast tunda anda.

Sagedad abordid kutsuvad esile emaka kesta ilanaha katarriiliku põletiku. Need katarrid omakord võivad põhjuseks olla väljaspool emakoda tekkivale rasedusele, korduvatele loote äraheitmistele jne. Abordi mõjul võivad lõppeda menstruatsioonid (kuupuhastused), areneb verevaesus, närvilikkus. Kõige kardetavam on abordi korral üldine vere mürgitamine. Abort, mis tehakse haigemajas, annab harva niisuguse tagajärje.

Iga aastaga, seda mööda, kuidas kasvavad meie teadmised, selguvad ka abordi kahjulikud küljed. Abort on ka siis kahjulik, kui seda tehakse haigemaja sisseades. Abort, mida teevad harimatud eidekesed väljaspool haigemaja sisseseadet, on naisterahvale hädaohtlik. Seda peab teadma iga naisterahvas.

Mainime veel ühe naisterahvale raske

tagajärje — see on sterülsus (suguvõimevus). Sterülsus tekib emaka katarri tagajärjel ja nõndanimetatud ülekaapimise tagajärjel. Arst, kartes osa loodet või kesta- sid ema külge jätta, kaabib riistaga emaka ilanaha niikaua, kui temasse ei jää enam kudet.

Naisterahvas, kes kerge südamega läheb abordile, märkab pärast ahastusega, et ta ei või enam emaks saada. Kuid arstiteadus ei suuda kaotatud lapsesünnituse suudet tagasi anda.

Nõukogude valitsus, annud välja 1920 aastal dekreedid legaliseeritud abordi kohta, (luba aborti teha seaduse põhjal), märkis ära, et abort on kahjulik isegi haigemajas tegemisel. Abordi legaliseerimine oli tähtsaks abinõuks võitluses mittelegaalsete abortide vastu, mis naisterahvale võrdlemata suuremat kahju teevad.

Ja tõepoolest, see abinõu on annud head tagajärjed. Mittelegaalsete abortide arv on tuntavalt vähenenud. Mitte vähe pole naisterahvaste elusid päästetud.

Edaspidi on nõukogude valitsus läinud naisterahva tervishoiu liini mööda, andes välja rida dekreete, mis kaitsevad raseda ja rinnaga toitja naisterahva tervist, ja on kergendanud temale laste kasvatamist ema ja rinnalapsea kaitseasutuste, söime- de, piimakööride, konsultatsioonide jne abil.

Meie näeme, et ühes meie maa kogu rahva rikkuse kasvamisega kasvab ja paraneb töötajate materjaalne heaolu.

Hoolitsemine meie maa elanikkude kasvamisest eest — on suur poliitiline ülesanne. Hoolitsemine töötajate materjaalse olukorra eest (toit, riie, korter), ema ja rinnalapse hoolika hoolitsemise eest, rasedate nais- tööliste ja naiskolhoosnikkude ühiskond- lik kindlustamine, hoolitsemine laste eest ja kasvatustöö omavad praegu erilisel suure tähtsuse.

Arst L. Arharova.

PRAKTILISED NÄPUNÄITED

Kuidas aiavilja ja marju kasutada**I. Pastilaa õuntest, pirnidest, kuremarjadest, pihlakatest ja teistest marjadest**

Et valmistada pastilaad, vaja puhastatud ja kildudeks lõigatud õunad ilma vett juurde lisamata läbi hautada, nad läbi sõela hõõruda ja saadud puder suhkruga ehk meega läbi segada (pool klaasi suhkrut ühe klaasi õunapudru peale). Kui pastilaad valmistatakse suhkruga, vaja veel kümne klaasi õunapudru peale üks vahuleklopitud munavalge juurde lisada. Meepastilaad on parem ilma munavalgeta.

Õunamassi segatakse suhkruga või meega üks tund aega. Siis pannakse ta madalasse kasti, mille põhja ja külgedele on valge paber laotatud. Kast pannakse mittetullisesse ahju (umbes kolm tundi peale kütmise). Kast jäetakse ahju 24 tunniks. Siis võetakse ta välja, kaetakse valge paberiga, paberi peale pannakse lauake, kast keeratakse kummuli ja pastilaa võetakse välja. Siis pannakse ta laual veel jahedasse ahju, et kuivatada alumist koorukest. Valmis pastilaa peale riputatakse tõugatud suhkrut ja hoitakse jahedas kohas, kõige parem avaras männipuust kastis.

Pihlakapastilaa tehakse samuti õunapudrust. Kümne klaasi pudru peale pannakse kolm-neli klaasi hästi läbikseedetud ja siis läbi sõela hõõrutud pihlakaid. Selleks võetakse hästi valminud ja „läbikülmanud“ pihlakaid. Pihlakapastilaa jaoks võetakse suhkrut ehk mett natuke rohkem: kümne klaasi pudru peale vaja viis-kuus klaasi suhkrut või mett.

Et saada kuremarjapastilaad, võetakse kümne suure õuna peale viis klaasi kuremarju ja kuus klaasi mett. Kuremarju ja õunu vaja eraldi läbi sõela hõõruda ja siis nad tingimata jahtunult läbi segada.

Pirnipastilaa tehakse pooleks õunapudruga, sest muidu on ta väga raske ja kõva.

Kõik need pastilaad kuivatatakse samuti kui õunapastilaagi.

II. Keedis tsukaat antonovka õuntest

Selleks võetakse kooritud ja suurteks tükideks lõigatud õunad, riputatakse suhkrut peale ja pannakse savipotti. Täitnud poti ääreni, mäsitakse pott pealt nisujahutainaga kinni ja pannakse ahju (kolm tundi peale kütmist) ja lastakse seista kuni hommikuni. Hommikul võetakse ahjust välja, jahutatakse, aga potti lahti ei tehta, ja pannakse uuesti ahju. Kolmandal päeval on keedis valmis. Ta valatakse potist klaaspurki. Õunatükid jäävad niisuguse keetmise juures läbipaistvaks, mitte muredaks, vaid painduvaks nagu tsukaat, ja siirupil hoidub kauaks hea lõhn.

Samuti võib keedist tsukaati teha melonikoortest, kuid seda pole vaja ahjus rohkem kui 7—8 tundi hoida ja ainult üks kord. Teisel päeval võetakse koored siirupist, veeretatakse suhkrupuudris ja kuivatatakse paberiga kaetud pannil.

Magusatest õuntest ja marjadest võib teha pastilaad päris ilma suhkruta. Kuid selleks vaja keeta õunu või marju väiksel tulel kuni siirup pudruks läheb, ja 4—5 tunni jooksul tuleb teda liigutada, pärast jahutada savipottides ahjus. Niisugust pastilaad tuleb alles hoida jahedas ruumis pottides, mis on pergamenti paberiga kaetud. Talvel võib teda kompotile juurde lisada, kisselli ja magusaid kasteid putrudele ehk makaronidele teha.

S. K.

Rohkem laialttarvitatavaid kaupaid! Kaupade parema omaduse eest, kultuurse nõukogulise kauplemise hargestamise eest linnas ja maal!

TELLIGE JA LUGEGE EESTIKEELSEID AJALEHTI JA AJAKIRJU

„Ajakirjandus peab kasvama mitte üksi iga päevaga, vaid iga tunniga, — sest ta on meie partei kõige teravam ja kõige tugevam sõjariist.“

J. STALIN

ÜK(e)P KESKKOMITEE JA LENINGRADI OBLASTIKOMITEE HÄÄLEKANDJA

E D A S I

Tellimise hind: 1 kuu peale 75 kop., 3 kuu peale 2 rbl. 25 kop., 6 kuu peale 4 r. 50 kop., 12 kuu peale 9 rbl.

NÕUKOGUDE KIRJANIKKUDE LIIDU LENINGRADI OSAKONNA HÄÄLEKANDJA, KIRJANDUSE JA KUNSTI KUUKIRI

L E E G I D

Tellimise hind: 1 kuu peale 75 kop., 3 kuu peale 2 rbl. 25 kop., 6 kuu peale 4 rbl. 50 kop., 12 kuu peale 9 rbl.

MASSILINE NAISTE KUUKIRI

NAISTÖÖLINE JA NAISKOLHOOSNIK

Tellimise hind: 1 kuu peale 30 kop., 3 kuu peale 90 kop., 6 kuu peale 1 rbl. 80 kop., 12 kuu peale 3 rbl. 60 kop.

POLIITILINE KUUKIRI

KLASSIVÕITLUS

Tellimise hind: 1 kuu peale 75 kop., 3 kuu peale 2 rbl. 25 kop., 6 kuu peale 4 rbl. 50 kop., 12 kuu peale 9 rbl.

ON AVATUD TELLIMINE 1936 a. PEALE

Vastutav toimetaja: S. Allermann.

Tehniline toimetaja: V. Sander.

Väljaanne nr. 420. Ladumisele antud 16/X 1935. Trükkimiseks alla kirjutatud 29/X 1935. Paber 72×110
Autorip. 4¹/₄. Trükip. 2. 1 p. 85 680 trükit. Trükit. üldse 171 360. Lengorlit 29 185. Tir. 800 eks. Töö nr. 8101
„Külvaja“ trükikoda, Leningrad, 31, Dsershinski uul. № 49.

„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“ № 10-11 (77-8)

Ежемесячный журнал на эстонском языке

1935

№ 1935
Акт № 117
1935 г.

Издательское Товарищество Иностраных Рабочих в СССР, Ленинград, 141, Апраксин пер. № 2
Valismaatöölise Kirjastusühisus NSV Liidus, Leningrad, 141, Apraksini põikul. № 2

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

Hind 60 kop.